

Voorzitter: T. van Zoelen (PvdD)

Namens de raad: B. Leemhuis (GroenLinks), R. van Niejenhuis (PvdA), A. Poelstra (D66), K. de Wrede (PvdD), M. Sloot (Stadspartij), H. de Waard (SP), R. Heiner (VVD), K. de Groot (Student&Stad), S. Wennink (ChristenUnie), E. Armut (CDA), L. van der Laan (PvhN), D. Ram (PVV)

Namens het college: P. Broeksma (wethouder)

Namens de griffie: W. Meijer

Rekenkamerrapport Aanpak Ring Zuid

00:12:59

Voorzitter: Welkom bij deze meningsvormende sessie naar aanleiding van het rapport van de rekenkamercommissie in samenwerking met de Noordelijke Rekenkamer. Ik ben vanavond vervangend voorzitter, want Els van der Weele is verhinderd. Deze meningsvormende sessie gaat over het rapport met de titel: 'In de ban van de Ringweg'; een onderzoek naar de informatievoorziening over de Aanpak Ring Zuid. Bij dit rapport is een raadsvoorstel toegevoegd, waarin wordt voorgesteld de aanbevelingen van de rekenkamers over te nemen. De voorzitter van de Rekenkamer Groningen is hier aanwezig, de heer Warmelink. Hij zit daar. Hartelijk welkom en dank voor het verrichte onderzoek. Alvorens wij het debat gaan voeren, is er de mogelijkheid om aan de heer Warmelink verduidelijkende vragen te stellen. Daar trekken wij een kwartiertje voor uit. Ik stel voor dat we eerst een rondje doen en dat de heer Warmelink de vragen beantwoordt. Misschien moet er dan nog een tweede rondje, maar dat kunnen we dan even bekijken. We hebben in totaal honderd minuten voor deze sessie. Tijdens het debat ga ik uit van ongeveer vier minuten spreektijd per fractie, waarbij interrupties niet meetellen. Als iedereen zelf de tijd in de gaten houdt, dan is dat voor mij ook makkelijker, maar ik zal er wel een beetje op letten. Er hebben zich geen insprekers gemeld over dit onderwerp. Dan wil ik nu beginnen met het vragenrondje met vragen aan de rekenkamer, heer Warmelink. Ik kijk de commissie rond. Wie heeft als eerste een vraag? Of ik ga gewoon met de klok mee, hoor? Ik zie de heer Leemhuis van GroenLinks. Gaat uw gang.

00:14:52

De heer Leemhuis (GroenLinks): Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik heb wel een aantal vragen. De eerste, eigenlijk de belangrijkste, vraag aan de rekenkamer is: denkt de rekenkamer, dat als we al gewerkt zouden hebben met een beleidskader grote projecten, de problemen die gerezen zijn in de afgelopen jaren rondom het project niet zouden zijn opgetreden? Dat lijkt mijn fractie wel een belangrijke vraag bij of we daar al dan niet iets mee doen. Ik heb nog wel wat vragen -

00:15:19

Voorzitter: Ja, laat de heer Warmelink maar gelijk beantwoorden, dan is het een beetje interactiever en roept het misschien ook weer andere vragen op.

00:15:29

De heer Warmelink: Ja, dank u wel, Voorzitter. Dat is altijd even afwachten. Het bijzondere van het onderzoek is geweest, dat er een beleidskader is vastgesteld, ook over de informatievoorziening. Dat hebben we ook in het rapport opgenomen, dat is die RACI-tabel.

Die is in de uitvoeringsagenda opgenomen. Alleen het merkwaardige is dat die tabel in de informatievoorziening aan de raad en naar Provinciale Staten niet is gevolgd. We hebben dus ook getoetst aan die tabel; is nu gebeurd wat er in die tabel staat. Dan komen we tot de conclusie dat het in grote lijnen wel het geval is geweest, behalve ten aanzien van de herijking. Daar is het dus niet gebeurd. Dat is een situatie, waarvan je zegt, daar moet de raad zijn visie kunnen geven op de weg die moet worden bewandeld en dat is dus niet gebeurd. Die tabel zelf – dat is ook gebleken in het overleg toen we met de wethouder hebben gesproken – heeft niet een belangrijke rol gespeeld in de informatievoorziening naar de raad. Als je in een beleidskader maakt, is het wel van belang dat je het ook volgt. Er was dus een beleidskader, maar het is niet gevolgd. Dat is het meest opvallend in dit onderzoek.

00:16:29

De heer Leemhuis (GroenLinks): Ik ben sinds 2014 woordvoerder op dit onderwerp en ik moet zeggen, ik wist ook niet meer dat die er was en is voor mijn praktische werk als raadslid ook minder relevant geweest voor mijn gevoel. Echter, ik blijf inderdaad wel bij de hoofdvraag: ja, wat nu, als dat wel trouw was gevolgd? De vraag is natuurlijk een beetje, is dat formeel misschien niet gebeurd, maar in de praktijk wel? Heeft het college niet geïnformeerd op het moment dat het college kón informeren? Daar zit ik een beetje naar te zoeken, is dit het antwoord op ons probleem?

00:17:04

De heer Warmelink: Dit was geen poging om de vraag te ontwijken, maar ik zal proberen om er een antwoord op te geven. Goed, we hebben natuurlijk ook discussie gehad over de vraag, wanneer kún je informeren en wanneer móet je informeren? Wij hebben die discussie ook uitgebreid onderling gevoerd. In de vraagstelling zat het woord 'adequaat' en de vraag is van, vind je nu dat de actieve informatievoorziening aan de raad adequaat is geweest in alle momenten die wij onder de loep genomen? Dan zeggen we: ja, die is wel adequaat geweest, behalve op één moment, namelijk op het moment dat er problemen waren, dus rond die herijking. We hebben geprobeerd om dat kwantitatief te onderbouwen simpelweg met data, dus een tabel opgenomen van wanneer was bekend dat er een probleem zou kunnen zijn en in hoeverre is de raad meegenomen in dat proces van vertraging? Die tabel staat niet ter discussie. Ook dat hebben we besproken met de wethouder. Die tabel staat niet ter discussie, maar wel de interpretatie van wat er is gebeurd. Wij vinden dat de raad eerder en actiever had moeten worden geïnformeerd over die herijking en de gevolgen daarvan. Het antwoord daarop mag de wethouder zelf ook geven, maar hij heeft gezegd: ja, wij waren net zo overrompeld als dat de raad was en toen wij over die overrompeling heen waren, hebben we de raad geïnformeerd. Nu is de vraag natuurlijk, betekent het dan dat wij vinden, dat de wethouder misschien eerder op de hoogte had moeten zijn, want dat is dan de vervolgvraag. Nu, daar hebben we geen onderzoek naar gedaan. Wij hebben wij hebben gezegd, als je aanvoelt aan je water, dat er een vertraging gaat komen – tussen herfst 2017 en de zomer van 2018, als die Helperzoomtunnel niet lukt et cetera en er dus wel tekenen zijn, links en rechts, dat er een vertraging zal optreden – moet je de raad daar dan in meenemen of niet? Nu, volgens de tabel wel. Dat hebben we dus ook geconstateerd. Volgens de tabel moet je dat dan wel doen, dan moet je wel zeggen: oké, we hebben tekenen dat er een vertraging gaat optreden. Die vertraging was ook niet mals natuurlijk, want die was in die paar maanden opgelopen naar drie jaar, van 2021 naar 2024. Dat is wel vrij substantieel en de

vraag is natuurlijk: hoe moet je dat duiden? Dat we daar een verschil van mening over hebben, dat snap ik ook heel goed en het is natuurlijk aan u om daar iets mee te doen. Echter, wij hebben de conclusie getrokken, op grond ook van de afspraken die zijn gemaakt over elkaar informeren, dat een eerdere kennisgeving aan de raad zeker op zijn plaats was geweest.

00:19:36

Voorzitter: Is die vraag daarmee beantwoord? Dan doen we eerst de heer Leemhuis en dan de heer Van Niejenhuis.

00:19:48

De heer Leemhuis (GroenLinks): Voor mijn gevoel, is de raad wel geïnformeerd over die vertraging die optreedt door die tunnel – maar dat is even een detail ook – bij commissievergaderingen in de mededelingen. Los daarvan, de hoofdvraag die ik nu nog heb – ik ben benieuwd hoe de rekenkamer daarnaar kijkt – heeft de specifieke situatie van dit type contract, dat gesloten werd omdat het Rijk dat wilde, er niet juist voor gezorgd dat het zo een onmogelijke situatie was voor het college om te informeren, omdat de onderhandelingspositie van zowel het college als GS als het Rijk echt enorm in het gedrang zou zijn gekomen, als ze dat gedaan zouden hebben? Daar zou ik graag nog wat over willen horen.

00:20:42

De heer Warmelink: Zeker, dat onderkennen wij ook in het rapport. Dat het natuurlijk ook een moeilijke situatie is, omdat je ook te maken hebben met afspraken die je hebt gemaakt met een private ondernemer. Dat dat ook allemaal niet in de openbaarheid kan, is ook allemaal helder. Er is ook een poging ondernomen om onder geheimhouding informatie te verschaffen. Je kunt zeggen: moet dat dan de norm zijn of moet je dat nu juist niet doen? Dat het kan, dat staat vast en dat is ook geprobeerd. Niet iedereen is daar dan tevreden mee, dat is ook logisch. Het is wel een mogelijkheid natuurlijk om te zeggen, op die manier kunnen we in ieder geval de raad betrekken zonder dat we in openbaarheid alles naar voren brengen. Dat is een oplossing die je kunt gebruiken. Het was natuurlijk een lastige situatie, waarbij de situatie van de gemeente nog weer een andere was, dan die van de provincie, omdat de provincie risicodragend was en de gemeente niet. Maar er is nu eenmaal een lijn gekozen, dat de raad dezelfde informatie zou krijgen als Provinciale Staten en soms heeft dat een beetje tegen de gemeente gewerkt, denk ik, in bepaalde situaties, want dan was je ook gebonden aan die lijn die je gezamenlijk had gekozen. De informatiebehoefte van de raad was niet per definitie dezelfde als die van Provinciale Staten. Een lastige situatie was het sowieso. Er was natuurlijk een risico dat informatie openbaar moest worden gemaakt, die niet openbaar gemaakt kon worden. Echter, de vraag is met name geweest, vind je dat de raad op de hoogte had moeten worden gesteld van het feit dat de kans groot was dat er een vertraging zou optreden? Daarvan zeggen wij, dat is niet gebeurd of te laat gebeurd. Tussen september 2017 en juni 2018 bent u daar niet van op de hoogte gebracht, terwijl men wel druk bezig was, met het maken van nieuwe plannen, waarbij dus die vertraging van drie jaar zou gaan optreden. Dan is de vraag, in hoeverre was de gemeente daarvan op de hoogte, maar dat kan de wethouder u zelf uitleggen.

00:22:33

Voorzitter: Helder. De heer Van Niejenhuis.

00:22:35

De heer Van Nijenhuis (PvdA): Ik heb nog even een vraag over de latere situatie van vertragingen in deze raadsperiode, waarin ook nog die kosten zo hoog opliepen en de Commissie Hertogh ook kwam. Toen is er ook door het gemeentebestuur voor gekozen om niet al heel vroegtijdig heel veel verschillende plannings met de gemeenteraad te gaan delen. U schrijft daar ook iets over. Ik had zelf wel de opvatting, dat ik dacht, het is ook een beetje een spel; ruimte maken aan de kant van die aannemer voor vertraging, misschien wel hele grote termijnen noemen en misschien wel hele grote kostenoverschrijdingen noemen. Ik ben benieuwd hoe u daarnaar kijkt, moet je dat dan als collegebestuur met de raad delen of loop je daarmee juist precies in de val die een marktpartij zou kunnen uitzetten? Ik wil niemand ergens van beschuldigen, maar dat mechanisme zou aanwezig kunnen zijn.

00:23:20

De heer Warmelink: Zeker. Het is misschien goed om ook onze visie nog wat te specificeren. Kijk, wat we hebben gedaan, is oordelen vanuit de positie van de raad. Wij geven ook u informatie om u in de gelegenheid te stellen om het college te controleren. Wat is onze norm? Onze norm is: is de raad nu in de gelegenheid gesteld om het college te controleren op de dingen die er echt toe doen? Nu, daar kun je in differentiëren. Je kunt zeggen, sommige dingen zijn minder belangrijk of die zijn misschien geheimer dan anderen. Hier gaat het simpelweg om de vraag: is de raad nu meegenomen in dat hele proces, dat heel lang goed loopt en waar ook afspraken over zijn gemaakt en dat is goed verlopen – dat constateren we ook – en die informatie was tot dan ook adequaat. Echter, dan wordt het dus spannend en op dat moment zie je ook dat het helemaal uit de rails gaat lopen. Dan worden afspraken niet meer nagekomen, dus kennelijk is er al iets aan de hand. Dat stond ook in de krant. We hebben het ook in de krant gelezen. Ikzelf als burger kon in de krant lezen dat er spanning was. De vraag is, in hoeverre neem je dan de raad mee in het feit dat dat proces plaatsvindt, nog afgezien van de uitkomsten. Wij hebben geconstateerd, dat de raad eigenlijk niet is meegenomen in dat proces. Toen het ging over de Helperzoomtunnel, waar ook de heer Leemhuis net aan refereerde, dat was alweer in mei 2018, dus een hele lange periode is de raad niet meegenomen in dat proces. Het is natuurlijk aan u om te beoordelen hoe erg u dat vindt, maar wij vinden dat als rekenkamer wel erg vanuit de modelletjes die wij gebruiken. Dan is de vraag, wat is de waarde van zo een model, maar we hebben natuurlijk wel meer onderzoeken gedaan naar grote projecten. Vroeger bij de Noordelijke Rekenkamer heb ik hetzelfde gezien, bijvoorbeeld bij het project de Blauwestad, waarbij ook enorme vertragingen optraden en hetzelfde fenomeen zich voor deed. Het is dus niet een nieuw fenomeen. Het doet zich namelijk altijd voor bij grote projecten en dan zeggen wij, maak daar dan afspraken over. Dat is ook onze eerste aanbeveling, maak daar afspraken over. Spreekt dat met elkaar af, wat wil ik weten op het moment dat het uit de pas gaat lopen? Echter, daarvan heeft het college nu gezegd, die eerste aanbeveling nemen wij niet over. Dat vinden wij zelf heel opvallend.

00:25:14

Voorzitter: De heer Van der Laan en ik zie ook nog dat de heer Heiner een vraag heeft. Eerst de heer Van der Laan. Mevrouw Poelstra-Bos ook nog.

00:25:22

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ja, dank, Voorzitter. In een ander gremium,

maar ook hier van toepassing, zijn hele semantische discussies geweest over het adequaat beantwoorden van schriftelijke vragen en met name het woordje 'adequaat' wat dat dan allemaal in zou houden. Wellicht kan de rekenkamer daar nog een toelichting op geven?

00:25:47

De heer Warmelink: Ja, adequaat hebben wij gebruikt als geschikt voor het doel. Daar komt het op neer. De raad moet in de gelegenheid zijn om een bepaalde rol te vervullen, namelijk van kadersteller – hoewel dat nergens staat, maar laten we die woorden maar gebruiken – en van controleur van het college. Ben je nu in de gelegenheid gesteld om die rol te vervullen? Daar hebben wij het woord adequaat voor gebruikt. Wat enorm opvalt, is dat het college zeer zorgvuldig is geweest bij de beantwoording van de vragen. Er zijn bijvoorbeeld bij de provincie veel meer gaten ontstaan dan bij de gemeente. Als het gaat om de passieve informatievoorziening, dus antwoorden op vragen, constateren we dat u, zowel naar de tijd als inhoudelijk, goed bediend bent door het college. Daar hebben we alleen maar lof voor. Het gaat ons specifiek over dat andere, over die actieve informatieplicht – daar waar je niet vraagt – in hoeverre word je dan meegenomen door het college in iets wat wel van belang is voor de raad? Daarom zeggen wij ten aanzien van die passieve informatievoorziening adequaat en zeggen we ten aanzien van die actieve informatievoorziening niet adequaat in die fase, waarin de herijking heeft plaatsgevonden.

00:26:52

Voorzitter: De heer Heiner van de VVD, gaat uw gang.

00:26:55

De heer Heiner (VVD): Dank u voor het woord, Voorzitter. Ik vroeg me af hoe de rekenkamer ertegen aankijkt, dat het college het niet eens is met de conclusie dat er niet adequaat is geïnformeerd na vertraging. Hoe kijkt u daar tegenaan als rekenkamer?

00:27:10

De heer Warmelink: Nu ja, vanuit het gezichtspunt van een bestuurder kan ik me dat wel voorstellen. Als een bestuurder zegt, wij hebben op het moment dat wij zelf wisten dat er sprake was van vertraging, hebben wij de raad geïnformeerd, dan moet ik aannemen dat dat zo is. Echter, dan komt er natuurlijk een nieuwe vraag en die hebben wij niet onderzocht, maar hoe komt het dan dat het college niet wist dat er vertraging was? De vraag is, wat is erger en dat is aan u natuurlijk om dat te beoordelen. De organisatie zat zo in elkaar, dat er vanuit de projectorganisatie informatie aan de stuurgroep werd verstrekt en de stuurgroep bepaalde dan vervolgens wat er naar u en naar Provinciale Staten ging. Dan is er daar dus iets fout gegaan. Als het probleem niet ligt aan de achterkant in die laatste fase, dan heeft het probleem dus eerder gespeeld. Ja, daar hebben wij geen onderzoek naar gedaan, dus dan moeten wij aannemen dat inderdaad het college gelijk heeft, als men zegt: wij werden ook overvallen. Tegelijkertijd is dat wel ietwat merkwaardig, omdat berichten daarover al in de krant stonden. Het heeft ook te maken met het feit, dat er afspraken waren gemaakt met Herepoort over de informatievoorziening; de bouwer zelf mocht geen informatie verstrekken naar buiten toe. Wat heel logisch is, maar als dan de andere partij het ook niet doet, dan komt de informatie dus niet op tafel. Dat is precies waar wij de vinger op proberen te leggen. In onze optiek kan daar verbetering in plaatsvinden door alerter te zijn en je beter af te vragen, wanneer is het gewenst of noodzakelijk dat de raad op de hoogte is van dergelijke vertragingen en kostenoverschrijdingen.

00:28:37

Voorzitter: Ik maak het rondje zo verder af, want het kwartier is nu ook al voorbij, dus ik ga mevrouw De Wrede en mevrouw Poelstra-Bos nog het woord geven en meneer Ram daarna ook nog even kort. Als u kort en bondig ook kunt antwoorden, dan zou dat schelen in tijd.

00:28:55

Mevrouw De Wrede (Partij voor de Dieren): Dan houd ik het nu maar even bij één vraag. In het rapport lezen we hier en daar: er is wel geïnformeerd aan de volksvertegenwoordigers, maar er is niet geconsulteerd. Nu vraag ik mij af, hoe liggen die rollen volgens u, want in principe was er natuurlijk ook door de volksvertegenwoordiging een mandaat afgegeven aan beide colleges: doe dit maar en informeer ons maar over de voortgang. In hoeverre – ik heb daar namelijk wel geregeld discussies over gehad, geloof ik – had er geconsulteerd moeten worden, als je kijkt echt naar bestuurskundige, juridische regels die daarvoor gelden?

00:29:55

De heer Warmelink: Over regels is weinig te zeggen, omdat de Gemeentewet zelf niet veel zegt, over hoe er dan informatie moet worden verstrekt. Er lagen echter wel die afspraken, die ik net heb genoemd, van die tabel. Daarin staat met zoveel woorden dat als er sprake zou zijn van een echte wijziging van de plannen, dat er dan richting zou moeten worden aangegeven door de raad. Als ik de woorden even zo uit mijn hoofd doe. Dat betekent dus consulteren en ook richting geven. Dat betekent raad vragen en niet alleen maar informeren. Goed, is dat dan gebeurd? Nee, dat is niet gebeurd. Je kunt ook zeggen, misschien had de raad zelf actiever moeten zijn en zelf daar meer naar moeten vragen, maar als je iets niet weet, kun je er ook moeilijk naar vragen. Dat is echter een strijd tussen u en het college. Ook de raad had zelf vragen kunnen stellen naar aanleiding van de geluiden die er waren. We hebben ook geconstateerd dat de vragen minder goed worden beantwoord op het moment dat de vragen gaan over juist die kostenoverschrijding en over de termijnen. De vragen zijn in de regel goed beantwoord, maar de vragen – dat kunt u ook zien in het tabelletje dat wij opgenomen hebben in het rapport – worden minder goed beantwoord op het moment dat het gaat over dingen als kostenoverschrijdingen en vertraging. Dat speelt dan trouwens weer veel meer bij de provincie, dan bij de gemeente, dus wat dat betreft is er ook echt wel een verschil. Ja, u had zelf natuurlijk ook het initiatief kunnen nemen en nadere eisen kunnen stellen. Dat is aan u, maar u moet het natuurlijk eerst wel weten. U moet wel weten dat de situatie speelt. Dat is tegelijkertijd onze kritiek, want dat is onder het vloerkleed gebleven. Dat is een beetje problematisch, denk ik.

00:31:29

Mevrouw De Wrede (Partij voor de Dieren): Nog heel even?

00:31:30

Voorzitter: Even heel kort en ook graag een bondig antwoord.

00:31:35

Mevrouw De Wrede (Partij voor de Dieren): Ja, u zegt u moet het wel weten, wat er gebeurt. Is het ook zo dat je wat dat betreft volgens u ook echt de colleges kunt verwijten, dat ze dermate weinig informatie hebben verstrekt, dat de volksvertegenwoordiging ook niet wist waar ze naar moesten vragen?

00:32:00

De heer Warmelink: Nou, dan kan ik weer verwijzen naar het woord 'overrompeling'. Het college zal zeggen: wij waren net zo overrompeld als dat u dat was, dus wij wisten het niet eerder, maar dan is de vervolgvraag: hoe komt het dan dat u dat niet wist? Dat is dat is, denk ik, dan de vervolgvraag.

00:32:14

Voorzitter: Mevrouw Poelstra-Bos, gaat uw gang.

00:32:15

Mevrouw Poelstra-Bos (D66): Dank u wel, Voorzitter. Er werd eerder al gerefereerd aan de RACI-tabel en we hebben het nu ook in de aanbeveling één over de checklist grote projecten. In hoeverre zou die daar dan van afwijken? Als die tabel al bestaat, alleen niet wordt nageleefd, is dat dan niet al voldoende? In hoeverre heeft de checklist dan meerwaarde? Kunt u daar iets meer over vertellen?

00:32:48

De heer Warmelink: Ja, we hebben niet een bepaald model voor ogen gehad. De aanbeveling is, zorg ervoor dat je afspraken maakt over de informatievoorziening. Die zijn eigenlijk al gemaakt, maar niet nageleefd, dus wat dat betreft een beetje overbodig om dat aan te bevelen, want het is er al en je kunt het op die manier doen. Alleen, het is niet gebeurd en het heeft ook geen rol gespeeld. Het heeft niet in het hoofd gezeten en ook niet van de raad trouwens. Het heeft niet in het hoofd gezeten van het college en ook niet in het hoofd van de raad, terwijl het in de uitvoeringsovereenkomst staat. Men heeft wel gehandeld langs het modelletje van: projectorganisatie, dan naar de stuurgroep en de stuurgroep informeert vervolgens de politiek. Dat zat wel in het hoofd, maar wat er dan precies moest worden gecommuniceerd, dat zat niet in het hoofd en daar is die aanbeveling uit voortgekomen. Doe dat nu gewoon, je weet toch dat er tegenvallers kunnen zijn en je kunt toch snappen dat, juist als er tegenvallers zijn, er behoefte is aan politiek debat. Als het gaat zoals het gaat, heb je die behoefte niet. Juist op het moment dat er iets níet goed gaat, is er behoefte aan debat. Dat is de kern van de zaak namelijk en maak daar nu afspraken over. Het is een hele simpele aanbeveling.

00:33:50

Mevrouw Poelstra-Bos (D66): De conclusie daarvan is dan dat de checklist meer een geheugensteun is om die tabel te handhaven en te gebruiken.

00:33:56

De heer Warmelink: Ja, kijk, er zijn richtlijnen grote projecten en die gaan veel verder dan alleen maar informatievoorziening. Het lijkt heel verstandig om zo een model te gebruiken. Om te zeggen, zo gaan we dat aanpakken. Niet alleen ten aanzien van informatievoorziening, maar ook ten aanzien van andere zaken. Bijvoorbeeld, wat we hebben gesuggereerd, het is ook denkbaar dat je bijvoorbeeld zegt, we gaan een keer een check doen door externe experts voor de raad en dat bouw je dan in, in zo een traject. Dat gebeurt bij andere grote projecten ook wel. Dat is denkbaar.

00:34:26

Voorzitter: Tot slot de heer Ram en dan moeten we, denk ik, ook het vragenronde afsluiten omwille van de tijd. Gaat u gang.

00:34:34

De heer Ram (PVV): Ja, waar ik nog het meest mee zit, is dat de raad niet in staat is geweest om dit te signaleren, ook vanwege die gebrekkige informatievoorziening. Is dan ook nog een aanbeveling dat daar extra onderzoek naar wordt gedaan, dus vanuit ondernemer naar de raad toe en de schakels die daar missen? Of is daar nog een andere oplossing voor te bedenken in de huidige situatie, zodat het wel wordt geborgd?

00:35:12

De heer Warmelink: Dat het informatiemodel zo is vormgegeven, daar zit wel een logica in, moet ik zeggen. Het is vrij logisch dat je zegt, je hebt een stuurgroep en die informeert de politiek en in de stuurgroep zitten ook politici. Daarin zitten de wethouder en de gedeputeerde. Dat zij die slag maken om de politiek te informeren en dat dat niet rechtstreeks gaat vanuit de bouwer, daar zit natuurlijk wel een zekere logica in. Je moet echter wel een waarborg hebben. Als er een kink in de kabel komt, moet die informatie wel op tafel komen en we stellen nu vast, dat dat dus niet gebeurd is. Dat is ook de waarde van dit rapport, daar zit nu juist het probleem. Het is niet op tafel gekomen, iedereen was overrompeld, maar hoe kan dat nou? Het is toch niet zo verwonderlijk, dat er een keer een tegenslag is in zo een situatie. Dat is niet zo gek. Dat gebeurt namelijk bij elk groot project dat jaren duurt.

00:36:06

Voorzitter: We lopen nu wel uit, dus als het nog heel kort kan. Nog een laatste vraag.

00:36:09

De heer Ram (PVV): Het gaat het gaat even om die positie van die stuurgroep, waar de wethouder en de gedeputeerde dan in zit. Is de informatievoorziening dan niet goed naar de stuurgroep gegaan of is het van de stuurgroep niet goed naar de raad gegaan?

00:36:25

De heer Warmelink: Dat heb ik net ook geprobeerd te beantwoorden. Dat is even de vraag. Als het college zegt: wij waren net zo overrompeld als de raad, wij zijn pas in juni 2018 op de hoogte gesteld van het feit dat dat dit speelde en we hebben vervolgens meteen de raad geïnformeerd. Dan is de vervolgvraag, hoe kan dat dan, dat het acht maanden heeft geduurd, voordat het college ... Daar hebben we echter geen onderzoek naar gedaan.

00:36:47

Voorzitter: Oké, dank. Ik denk dat we eerst even het vragenrondje moeten afsluiten. Wat mij betreft blijft de heer Warmelink zitten. Als er dan nog tijdens het debat vragen opkomen, dan kunnen die nog aan bod komen. Dan gaan we nu naar het meningsvormende deel van het debat en ik zie dat de heer Leemhuis heel graag wil aftrappen. Gaat uw gang.

00:37:07

De heer Leemhuis (GroenLinks): Ik wil niet heel graag, maar ik wil wel, dus laat ik dat doen. Dank, Voorzitter. Ja, Voorzitter, mijn fractie voelt enig ongemak. De rekenkamer doet uit eigen initiatief onderzoek en kiest ook uit eigen beweging de onderwerpen, de onderzoeksvragen en de onderzoeksopzet en dat is belangrijk voor een goed en onafhankelijk functioneren van de rekenkamer. Toch heeft mijn fractie het idee dat dit onderzoek van de rekenkamer net niet echt de vragen heeft gesteld, waarop we graag antwoord hadden gezien en met conclusies komt die wij niet helemaal kunnen

onderschrijven. Laat ik echter beginnen met danken voor het gedane onderzoek en onderstrepen dat we blij zijn met grote delen van het onderzoek. Het is goed dat het onderzoek heeft laten zien dat er rondom de WOB-verzoeken in de gemeente Groningen zaken niet goed zijn gegaan en dat moet echt beter wat mijn fractie betreft, want wij hechten grote waarde aan de openbaarheid en het functioneren van informatievoorziening aan de samenleving. Daarom zijn we ook blij, dat het college die onderdelen van de conclusies al heeft overgenomen en toegezegd heeft de gedane adviezen over te nemen. Graag horen wij van het college dan ook hoe dat concreet gedaan gaat worden en of we van die vorderingen ook op de hoogte worden gesteld. Dan een tweetal punten die voor mijn fractie belangrijk zijn. Wij twijfelen, zoals gezegd, of dit onderzoek wel dát onderzocht heeft, waar wij echt antwoord op hadden willen zien. Het is namelijk de overtuiging van mijn fractie dat een hoofdreden waarom de Aanpak Ring Zuid zo uit de hand is gelopen ligt in de contractvorm en daarom verbaast het mijn fractie dat juist die contractvorm zo een kleine rol heeft gespeeld in het onderzoek. De voorzitter van de rekenkamer zei: iedereen was overrompeld. Nu, dat heeft misschien ook te maken, met dat iedereen rekende op de kaders van de contractvorm die gekozen waren. Dat is namelijk een soort contractvorm die in de jaren tien van deze eeuw opkwam met de gedachte: we dragen over alles over aan de markt en de aannemende partij krijgt verantwoordelijkheid voor ontwerp, uitvoering, financiering en planning. Er wordt een prijs afgesproken en verder lost de markt het op. De publieke partijen, met name de provincie en de gemeente, zouden na tekenen er weinig bemoeienis meer mee hebben en de bouwers zouden de risico's en de verantwoordelijkheid dragen. Dat is ook precies de reden, waarom het logisch is dat de stuurgroep de verantwoordelijkheid bij de bouwers legde, is het beeld wat onze fractie heeft. Waar de rekenkamers zeggen, dat het vreemd is dat dat gebeurde, is dat in de ogen van mijn fractie juist heel begrijpelijk; de bouwers hadden de verantwoordelijkheid, gezien de contractvorm, om dat te dragen. Het was de taak van de stuurgroep om te verwijzen naar het contract en de bouwers op hun verantwoordelijkheid en hun contract te wijzen. Dat is in de ogen van mijn fractie ook de consistente lijn geweest van mijn fractie in alle woordvoeringen sinds 2014: houd de bouwers aan het contract en de afspraken, zoals de bouwers die hebben geaccepteerd. In die contractvorm ligt volgens mijn fractie ook de kern van de onmogelijkheid van de colleges om actief te informeren over de gesprekken, met CHP, de wijzigende plannings en de problemen die rezen, want pas als er tussen ARZ en CHP overeenstemming zou zijn over het vervolg, kon het college informeren over feiten, nieuwe plannings en de gevolgen daarvan. Als ze dat wel eerder zouden hebben gedaan, in het publiek in ieder geval, dan zou dat de onderhandelingspositie van de publieke partijen enorm hebben geschaad en daarmee zou ook het publieke belang geschaad zijn, namelijk hogere kosten en misschien nog wel grotere problemen. Is mijn fractie blij met het lange wachten op informatie en duidelijkheid? Nee, natuurlijk niet. Echter, mijn fractie is wel blij dat de colleges op deze manier waarschijnlijk de schade voor de samenleving beperkt hebben kunnen houden, terwijl het project niet op zijn gat is komen te liggen, waardoor de stad nog veel langer in een onafzienbare bouwput was blijven zitten en de oplossing nog veel langer op zich zou hebben laten wachten.

00:41:03

Voorzitter: U heeft een vraag van de heer Van der Laan en u bent ook bijna door uw tijd heen trouwens.

00:41:07

De heer Leemhuis (GroenLinks): Ja, ik ben bijna aan het eind.

00:41:08

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ja, dank, Voorzitter. Dat is wel een hele boude bewering, dat doordat je te laat bent geïnformeerd, mogelijk minder kosten hebt moeten maken. Waar baseert GroenLinks op dat de schade daardoor minder groot was geweest?

00:41:23

De heer Leemhuis (GroenLinks): Dat was dus een onderdeel geweest, waar ik liever meer onderzoek naar had gezien. Ik denk ook dat dat gaat komen bij het onderzoek dat de heer Remkes op dit moment doet naar de verantwoordelijkheidsverdeling en bij wie de kosten zouden moeten liggen. We zijn het er, denk ik, over eens dat het Rijk daarin meer moet doen. Ik weet dat niet zeker, maar ik heb net als u de afgelopen jaren ook de krant gelezen en gelezen hoe het ervoor leek te staan. Heel simpel, het risico was heel groot en heel aanwezig, dat het project zou stoppen en dat we dan met een eeuwige bouwput zouden hebben gezeten en van voren af aan hadden moeten beginnen. Ik zal even kijken naar de punten die ik nog wil aanbrengen, omdat ik hoor dat ik aan het einde van mijn woordvoering ben.

00:42:16

Voorzitter: Ja, de afrondende woorden.

00:42:23

De heer Leemhuis (GroenLinks): Concluderend, het lijkt mijn fractie duidelijk dat door de keuze van deze contractvorm, die door het Rijk bepaald is -- Overigens heel vreemd, het Rijk bepaalt de contractvorm, het Rijk doet de directievoering, het Rijk doet de planning en vervolgens draagt het de meerkosten over aan de provincie. Dat lijkt me ook een contractvorm, die we niet snel weer zouden moeten doen. Wel, ik heb nog wel meer, maar ik laat het hier even bij en dan doe ik het wel met een interruptie.

00:42:54

Voorzitter: Dat is ook een manier. Zo kan het ook. Ik kijk de commissie rond. Ik zie de heer Van der Laan als eerste van de Partij voor het Noorden.

00:43:09

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. Over Ring Zuid is natuurlijk heel veel gezegd, ook in het andere gremium waar ik actief ben. Het is natuurlijk een gigantisch project, volgens mij het meest grote infrastructurele project van na de tweede wereldoorlog in Noord-Nederland. Het zou gek geweest zijn, als dat foutloos gegaan zou zijn. Het zou ook gek geweest zijn, als dat binnen de planning klaar zou zijn geweest, dus in die zin denk ik dat hier bijna niemand is die zich echt heel erg verbaasd heeft, dat het gegaan is zoals het gegaan is. Hoewel het hier en daar nog wel wat erger gegaan is, dan we verwacht hadden. We willen in ieder geval de beide rekenkamers bedanken voor hun geleverde werk. Er is toch, volgens mij, bijna zeven/acht maanden aan gewerkt door mensen met een academische opleiding. Er zijn bijna 50 mensen voor geïnterviewd, dus laten we het onderzoek wel heel serieus nemen, mensen. Daarom zijn we toch wat geschrokken van de bestuurlijke reactie, zowel in de Staten – daar heb al eerder wat over mogen zeggen – maar

ook in de gemeente. Als je dan een korte samenvatting doet, ik doe het even in staccato, dan krijg je om te beginnen, de raad is niet tijdig geïnformeerd. "Conclusie delen wij in het geheel niet". Informatie over het afkeuren van definitief onderwerp is niet gedeeld met de gemeenteraad. Dat is niet aan ons, zegt het college, dat is een zaak tussen het projectbureau en de aannemer. Wegschuiven dus. Dan standpunt aannemer over afkeuren definitieve ontwerp is niet gedeeld met de raad. Hierin hebben we wel voldaan, zegt het college. Gemeenteraad is laat geïnformeerd over het opschuiven van de opleverdatum. "Wij delen deze conclusie niet". Ja, wij vragen ons dan oprecht af: hoe kijkt het college aan tegen zo een rekenkamer, in dit geval zelfs ook nog een keer twee de Noordelijke Rekenkamer en de Gemeentelijke Rekenkamer, die we beiden in ieder geval toch wel als behoorlijke en onafhankelijke instituten zien. Dan moet je toch wel van hele goede huize komen, als je al die conclusies om zeep helpt, behoudens dan – het is al eerder gezegd – het WOB-verzoek, maar goed daar gelden nu één keer wettelijke termijnen voor. Ja, ik mag aannemen dat het college daarin akkoord gaat. Ja, het komt ons wat over – het college dan – als een eeuwige student die maar niet afstudeert en al een heel groot project is begonnen en de rekenkamer als een hele aardige hoogleraar die nog wat suggesties en welgemeende adviezen geeft. Ondertussen heeft die student ook nog een geweldige studieschuld opgebouwd, met nog een extra studieschuld door de vertraging. Ondertussen blijft de student maar tegen die hoogleraar roepen: nee, hoor we zijn niet eens met uw conclusies. Waarop die hoogleraar denkt: nou, ja, het zal allemaal wel. Dan kijk ik de rekenkamer nu maar even aan. Nee, dus onze eerste vraag is ook: hoe serieus neemt het college in dit geval twee rekenkamers, de Noordelijke Rekenkamer – ik zit toevallig in de raad van advies – en de rekenkamer van de gemeente zelf?

00:46:15

Voorzitter: U heeft ook een vraag van de heer Van Niejenhuis.

00:46:17

De heer Van Niejenhuis (PvdA): Ja, dank u, Voorzitter. Ja, ik zou aan de heer Van der Laan willen vragen: is het ook niet voor een deel, hoe weeg je het politiek? Nu, u weegt het blijkbaar politiek zo. Het is ook een beetje een politieke afweging van wat is dan precies 'tijdig informeren'? Ik lees ook in het rapport dat niet alle manieren van communiceren hier goed in mee zijn genomen. Er zijn ook mededelingen gedaan. Er is informele communicatie geweest, tijdens werkbezoeken, waarbij ik als raadslid echt wel dingen gehoord. Ja, dus in hoeverre kunt u het zo zwart-wit maken? Is dat wel terecht?

00:46:50

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Nu, Voorzitter, wij maken het niet zo zwart-wit. Ik gaf net in staccato alle conclusies weer van het college. Die waren klip en klaar en dat werd allemaal ontkent of in ieder geval, ik zou bijna zeggen niet serieus genomen. Vandaar ook dat ik begon met mijn toch wel uitgebreide inleiding over de conclusies, dus ik citeerde slechts. Ik probeer altijd heel feitelijk te blijven, wat dat betreft. Een tweede vraag is dan ook, Voorzitter, waarom ontkent het college vrijwel alle, met nadruk op welgemeende, aanbevelingen en conclusies? Nogmaals, er kunnen hier fouten gemaakt worden en er is niemand die zich daarover zal verbazen met dit soort grote projecten. We krijgen er straks nog één, de spoorzone.

00:47:33

Voorzitter: U heeft nog een vervolgvraag. Twee zelfs, maar eerst de heer Van Niejenhuis van de PvdA. Gaat uw gang.

00:47:39

De heer Van Niejenhuis (PvdA): Ik denk dat het heel terecht is dat de heer Van de Laan het heel feitelijk houdt. Ik denk dat nuance ook heel feitelijk is. De beantwoording van het college gaat verder dan alleen maar: nee, dit onderschrijven wij niet. Er wordt ook toegelicht, waarom dat zo is. Dat ontbreekt nu wel in uw verhaal en dat mis ik ook in uw verhaal.

00:47:56

Voorzitter: Wilt u daarop reageren?

00:47:59

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ja, Voorzitter, nogmaals, ik heb maar vier minuten, dus ik kan niet alles gaan citeren, wat de gemeente gezegd heeft. Vandaar ook mijn samenvatting, maar volgens mij was die klip en klaar.

00:48:07

Voorzitter: Dan heeft u nog een vraag van de heer Leemhuis van GroenLinks.

00:48:11

De heer Leemhuis (GroenLinks): Ik heb net in mijn woordvoering een aantal dingen genoemd over de situatie, waarin de colleges zaten en waarin ze in een onderhandelingspositie zaten met een contract aannemende partij, de aannemer. Ik ben wel benieuwd hoe de Partij voor het Noorden dat dan weegt. Ziet de Partij voor het Noorden het probleem dat de colleges hadden, dat als zij naar buiten komen met informatie, dat ze ook de onderhandelingspositie geschaad zou hebben van de publieke partijen in de discussie met CHP?

00:48:44

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, heel flauw, maar wij laten ons in dit geval vooral leiden door de conclusies van de rekenkamer.

00:48:52

De heer Leemhuis (GroenLinks): We zijn hier een politiek gremium, waarin we een inschatting maken op basis van het onderzoek dat we hebben gekregen en ik was wel benieuwd hoe de heer Van der Laan het weegt dat die situatie, waarin de colleges zaten best moeilijk was. Hoe meer ermee naar buiten komen en hoe meer dat als voldongen feiten presenteren naar de raad en naar de Staten zou ertoe hebben geleid dat de kosten misschien hoger zouden worden, omdat de onderhandelingspositie van de publieke partijen geschaad zou worden.

00:49:25

Voorzitter: Een korte reactie.

00:49:26

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Heel kort. Ik hoor daarin een nieuwe onderzoeksvraag. Ik ga daar niet over speculeren, zoals GroenLinks wel deed in haar woordvoering, dat het dan mogelijk nog veel duurder was uitgevallen. Daar wil ik echt geen uitspraak over doen. Dat gaat me veel te ver. Ik laat me leiden door een serieus onderzoek

van de rekenkamer, waar acht maanden aan is gewerkt, waar vijftig mensen voor zijn geïnterviewd en waar hoogopgeleide mensen aan gewerkt hebben. Daar hebben we het vanavond over.

00:49:52

Voorzitter: We gaan nu ook even verder, want we lopen anders echt uit in de tijd. Ik kijk even de commissie rond. Wie kan ik het woord geven? Ik zie de heer Heiner van de VVD. Gaat uw gang.

00:50:02

De heer Heiner (VVD): Dank voor het woord, Voorzitter. Dit onderzoeksrapport gaat voornamelijk over het slecht communiceren vanuit de Gedeputeerde Staten richting Provinciale Staten. Echter, zijn er ook zeker wel dingen die ons als raad aangaan. Wat de VVD betreft, is het heel goed dat het college de aanbeveling met betrekking tot het WOB-verzoek overneemt. Het college is het niet eens met de aanbeveling met betrekking tot informatievoorziening. Daar is de VVD-fractie het niet mee eens. Informatieverstrekking richting de volksvertegenwoordigers is noodzakelijk voor ons als volksvertegenwoordigers om ons werk goed te doen. Zoals wethouder Broeksma in het gesprek met de rekenkamer heeft aangegeven, dat de vraag is wanneer je informatie kunt delen en wanneer je informatie moet delen. Wat de VVD-fractie betreft, is adequaat informeren: informeren op het moment dat je soms wel kunt delen, maar niet verplicht bent om iets te delen. Wat de VVD betreft, geven wij als raad het college de opdracht om ten aanzien van aanbeveling één met een voorstel richting de raad te komen.

00:50:57

Voorzitter: Dat vond ik heel mooi, kort en krachtig, maar de heer Leemhuis gaat nog vragen stellen. Gaat uw gang.

00:51:04

De heer Leemhuis (GroenLinks): Ik was heel benieuwd hoe de VVD de onderhandelingspositie, die de colleges hadden, inschat en de wijze waarop, het eerder informeren de onderhandelingspositie ook zou hebben geschaad en mogelijk tot hogere publieke kosten zou hebben geleid?

00:51:27

Voorzitter: De heer Heiner.

00:51:29

De heer Heiner (VVD): Het college heeft natuurlijk altijd de mogelijkheid om ons vertrouwelijk te informeren en daar had wel gebruik van gemaakt kunnen worden.

00:51:38

Voorzitter: U heeft een vraag of voor uw woordvoering? Voor de woordvoering, de PvdA, de heer Van Niejenhuis. Gaat uw gang.

00:51:43

De heer Van Niejenhuis (PvdA): Dank voor het woord, Voorzitter. Voorzitter, ook de PvdA heeft het rapport met interesse gelezen. De heer Van der Laan benadrukte het al, maar ook wij willen nog een keer zeggen, dat het heel goed is dat de rekenkamer dit rapport heeft gemaakt en we danken jullie daar ook hartelijk voor. Vooropgesteld, het is natuurlijk

ontzettend belangrijk dat die Ring Zuid wordt aangepakt. Dat gaat ontzettend veel betekenen voor de leefkwaliteit van heel veel Groningers. Echter, een project van deze omvang en ook nog eens een keer, door die specifieke geschiedenis en die specifieke contractvorm – die de heer Leemhuis al aanhaalde – voelde het voor mij als raadslid wel eens als een tanker die zich niet liet bijsturen, terwijl er wel de nodige dingen misgaan. Dat gevoel van onmacht, noem ik het dan maar, hebben we hier denk ik allemaal wel ervaren. Het is vervelend en toch denk ik ook wel onvermijdelijk bij projecten van deze omvang en deze aard. Als het besluit is genomen om met de aanleg te starten, dan moet je als raadslid vooral goed letten op het belang van omwonenden en kun je een aantal besluiten pas achteraf controleren. We hebben dus ook best wel begrip voor de opstelling van het college, dat enerzijds informatie wel adequaat is gedeeld en anderzijds accepteren we dat informatie misschien soms een keer wat later is gekomen, omdat dat nu eenmaal niet handig was vanuit onderhandelingen om hier openbaar in de raad met elkaar over te discussiëren. We vinden ook dat er door gemeente en provincie best goed gehandeld is op de impasses van de afgelopen jaren over geld en vertraging. We zijn ook wel van mening dat de raad daarover behoorlijk goed is geïnformeerd. Ik noemde ook al even de werkbezoeken die we hebben gehad en de informele gesprekken, los van wat het college aan de raad stuurt. Ik heb zelf ook wel eens gebeld met een projectdirecteur om vragen te stellen en dat is, zoals de rekenkamer zelf ook zegt, ook iets wat de raad misschien meer had moeten doen. Wat ons betreft, begrijpen we dus de reactie van het college op het rapport. Ik denk dat het goed is om te markeren dat, hoewel wij de conclusies van de rekenkamer dus niet volledig ondersteunen, we de aanbevelingen van de rekenkamer wel heel goed begrijpen. Ik zou zelf vanuit de PvdA willen vragen aan het college: reflecteer nu nog eens even op die eerste aanbeveling, dat beleidskader grote projecten. Ik zie zelf wel ruimte om dat ook op een iets andere manier in te vullen. Misschien is er ook wel een rol voor begeleidingscommissies of andere oplossingen. Het lijkt mij namelijk een enorm ingewikkelde klus om een beleidskader voor projecten te schrijven, waar alle grote projecten zich goed tot verhouden, want dat zijn allemaal hele verschillende wezens weer, denk ik. Dat is de vraag die ik bij de wethouder wil neerleggen.

00:54:17

Voorzitter: Dank. Zijn er nog vragen aan de heer Van Niejenhuis of voor de woordvoering? Oh, ja, ik zie een vraag van de heer Heiner van de VVD. Gaat uw gang.

00:54:26

De heer Heiner (VVD): Dank voor het woord, Voorzitter. Zoals de rekenkamer aangaf, gaat het altijd mis bij dit soort grote projecten. Dat is iets wat volgens mij heel goed opgeschreven kan worden in zo een beleidskader. Waarom ziet de PvdA daar onvoldoende in?

00:54:41

De heer Van Niejenhuis (PvdA): Nee, sorry, dat is een flauwe grap. Dat kunnen we inderdaad wel opschrijven dat het vaak zo is. Het is alleen volgens mij best wel ingewikkeld. Infrastructurele projecten, bouwprojecten hebben iedere keer weer hele andere constellaties, andere contractvormen, andere planningen en een andere manier van aansturen. Dat is mijn vraag aan het college: is dat te doen of zul je iedere keer weer moeten afwijken van het beleidskader?

00:55:09

Voorzitter: Meneer Ram, heeft u ook nog een vraag? Gaat uw gang.

00:55:12

De heer Ram (PVV): Ik ben toch wel benieuwd, hoe de PvdA nu tegen de verhoudingen tussen de raad en het college aankijkt? Het college heeft actieve informatieplicht. De PvdA voer aan, er is een onderhandelingspositie, dus dat zou een reden zijn om af te wijken van de actieve informatieplicht die in de Gemeentewet is afgesproken. Hoe ziet de PvdA dat?

00:55:35

De heer Van Nijenhuis (PvdA): Nee, dat laatste is me net even iets te kort door de bocht. Kijk, de actieve informatieplicht blijft, die is er. Ik kan me wel heel goed voorstellen, dat je op een gegeven moment niet alle informatie die er is naar de raad gooit. Als wij bijvoorbeeld alle – ik geloof tien, elf of twaalf – plannings van de afgelopen drie jaar hier in de raad hadden moeten bespreken, dan hadden we iedere keer een vrij idiote discussie gehad die we een week later weer over konden doen. Daar zie ik dus wel een gebied tussen liggen; onderhandel flink met de aannemer en stuur me een planning, waarvan je denkt dat dat hem ook echt gaat worden. Al die andere plannings, die mag je, wat mij betreft, als college wel bij je houden.

00:56:10

Voorzitter: Dat roept een vervolgvraag op.

00:56:12

De heer Ram (PVV): Ik ben niet geïnteresseerd in kleine plannings die afwijken. Ik ben geïnteresseerd in die majeure afwijkingen die tot miljoenen overschrijding leiden. Dat is toch waar een raad over geïnformeerd wil worden. De raad is officieel de baas van de gemeente, om het zomaar even plat te zeggen. Toch?

00:56:31

De heer Van Nijenhuis (PvdA): Een korte reactie, volledig eens.

00:56:34

Voorzitter: Volledig eens. Ik kijk de commissie rond. Wie wil nu het woord? Ik zie mevrouw Poelstra-Bos van D66. Gaat uw gang.

00:56:45

Mevrouw Poelstra-Bos (D66): Dank u wel, Voorzitter. Voorzitter, namens de fractie van D66 wil ik ook de rekenkamer bedanken voor het uitvoerige rapport. We waarderen dat er werk is gemaakt om uit te zoeken of de raad en andere belanghebbenden ook goed geïnformeerd zijn. Het is duidelijk dat het een belangrijke taak is en dat we een rekenkamer hebben die dit soort grote projecten blijft induiken. We hebben het met veel interesse gelezen en herkennen ook wel veel van de punten die erin genoemd worden. Het is goed dat de betrokkenen aangegeven hebben dat het voorstel is om de aanbevelingen rondom de WOB-verzoeken over te nemen. De fractie heeft zich wel altijd betrokken gevoeld bij dit indrukwekkende project. De informatievoorziening vanuit het college was wat ons betreft altijd afdoende en daar waar wij het nodig achtten, hebben wij politieke vragen gesteld en daar hebben we ook ruimte voor gevoeld, bijvoorbeeld over de bewoners van De Zaayer. We hebben daar genoeg mogelijkheid toe gehad. Het is natuurlijk wel zo, dat als wij niet vaak genoeg vragen hebben gesteld op basis van die tabel, die er ook had kunnen zijn, dat

we dan de hand in eigen boezem steken, als dat nog meer had kunnen zijn. We hebben echter in ieder geval wel de ruimte gevoeld om dat te doen. Het is jammer – dat ben ik met de heer Leemhuis eens – dat er geen onderzoek gedaan naar de reden, waarom de uitvoeringsorganisatie zo is, wat u ook eerder al heeft aangegeven. Dat is denk ik nog wel een discussiepunt voor de toekomst om dat ook in grote projecten te voorkomen. Wat betreft de aanbevelingen uit het rapport, met name de eerste, is de fractie benieuwd of het het college ook denkt en deelt, dat er een beleidskader grote projecten moet komen? Of dat echt van meerwaarde is, zoals ik eerder ook al vroeg, door de verschillen die bij dit soort grote projecten op zullen treden? Elk groot project zal zo anders van aard zijn. Is het mogelijk om dat in zo een checklist überhaupt op te nemen en zo een beleidskader vorm te geven? De vraag blijft ook of een dergelijk rapport tot andere informatievoorziening had geleid, ook omdat we daar zelf een rol in hebben. Echter, we moeten het wel blijven toetsen. Dat is wel onze mening. Het is wenselijk om te onderzoeken of een dergelijk beleidskader, dus ook echt een goed instrument is of dat het overbodig is, als die kaders er al zijn. Samenvattend, kijken we uit naar de verdere voortgang en met name de gereedkoming van de ringweg. We zijn er onder de indruk van het werk dat wordt verzet en hoe de inwoners van de gemeente dit kunnen volgen via de verschillende webcams bijvoorbeeld. We zijn ons ervan bewust, dat we veel geduld vragen van de stad en de regio, maar dat het naar een mooi resultaat zal leiden. Onze fractie blijft in ieder geval de komende jaren naast de bewoners staan, zal hun om input blijven vragen en zal indien nodig aan de bel trekken, als er aanleiding voor ons is, zodat zowel de raad als de inwoners goed op de hoogte blijven. Dank u wel.

00:59:48

Voorzitter: Dank u. Ik zie mevrouw Sloot van de Stadspartij 100 procent voor Groningen. Gaat uw gang.

01:00:01

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. Voorzitter, de Stadspartij dankt de onderzoekers voor dit rapport en hun aanbevelingen. Het feit dat er door beide rekenkamers in samenwerking een onderzoek werd gestart, geeft onzes inziens de ernst van de situatie helaas wel aan. Ondanks dat de gemeente Groningen er in dit rapport terecht beter van afkomt dan de provincie Groningen, is het voor ons wel duidelijk dat communicatie weer het stiefkindje blijkt te zijn. Er is dus niet echt een reden om ons zelf op de borst te kloppen. Sterker nog, als de Wet – wet zeg ik met nadruk – openbaar bestuur niet goed wordt uitgevoerd, kun je dan eigenlijk niet spreken van een wetsovertreding? Het voorstel heeft het over het verwerken van WOB-verzoeken conform wet- en regelgeving. Nu pas? De Stadspartij wil weten waarom nu pas? Sinds wanneer zijn we gestopt als gemeente om conform wet- en regelgeving te werken? In dit gigantische project is door heel veel, vanaf jaren, jaren, jaren geleden, vele volksvertegenwoordigers in raad en in Staten, al vaak naar de communicatie in het algemeen en ook specifiek gevraagd. Toch werden ze in slaap gesust met de belofte dat het goed kwam. We hebben regels daarvoor en we houden ons daaraan. We zitten met zijn allen in dit majeure project en we zijn nogal wat verschuldigd aan al die mensen die dagelijks met dit project geconfronteerd worden. Of het nu op hun werk is, omdat ze aan dit project werken of dat het is op weg naar hun werk of school of vereniging. Als de raad niet meegenomen wordt, zoals zij behoort te worden meegenomen,

worden die mensen dus ook niet meegenomen, want wij vertegenwoordigen hun immers. Vorige maand zijn wij door hen gekozen, als hun volksvertegenwoordigers, dus zij en wij hebben recht op actieve informatie. Natuurlijk, waar gehakt wordt, vallen spaanders en dat is bij een project als dit ongelooflijk goed te begrijpen. Zelfs bij kleinere projecten gaan dingen wel eens fout. Echter, wat ik onbegrijpelijk vind en wat mijn partij niet snapt, is dat het college pretendeert – en niet alleen nu, maar vaker – goed te communiceren, maar dat die WOB niet goed wordt uitgevoerd. Wij vragen ons dan af: hoeveel andere WOB-verzoeken liggen nog op de plank stof te happen? Kunt u een overzicht geven van het totaal aantal WOB-verzoeken bij onze gemeente, die op dit moment nog wachten op behandeling en over datum zijn? Het minste dat we dan kunnen doen is de aanbevelingen, zoals die worden aangegeven door een rapport, uit te voeren. Het moet me echt van het hart, want ik heb hier vanavond al drie keer gehoord dat mensen onderzoeksvragen in twijfel trekken, dat mensen zich niet helemaal 'happy' voelen bij antwoorden op die onderzoeksvragen, terwijl de Noordelijke Rekenkamer en onze eigen rekenkamer hier maanden onderzoek naar hebben gedaan. Dit hebben ze niet uit hun duim gezogen, dus het minste wat wij kunnen doen, is het nu uitvoeren zoals het wordt aanbevolen. Het wordt niet het college aanbevolen, het wordt ons aanbevolen, want wij zijn de gemeenteraad van Groningen. Het gaat over ons, wij zijn verantwoordelijk, uiteindelijk. Het voorliggende voorstel klinkt prima, maar het is voor de Stadspartij wel een kwestie van eerst zien en dan geloven. Ik zou graag van het college willen weten, wat nu maakt dat de aanbevelingen nu wel gaan worden opgevolgd – want eerder is dat kennelijk niet gebeurd – en wanneer we daar concreet wat van gaan merken en niet alleen wij, maar al die mensen die hierbij betrokken zijn. Tot zover.

01:03:55

Voorzitter: Dank. U heeft nog een vraag van de heer Leemhuis.

01:03:58

De heer Leemhuis (GroenLinks): Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik was benieuwd, of de Stadspartij denkt dat het toepassen van de eerste aanbeveling, dat beleidskader grote projecten, ertoe zal leiden dat de dingen die tot nu toe gespeeld hebben en waar mevrouw Sloot zo geschokt over is en haar afkeuren over uitspreekt, dan wel goed komen?

01:04:27

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Nu, dat is iets waar ik volgens mij zelf ook naar vroeg, wanneer en op wat voor wijze kunnen we daar iets van merken? Het is in ieder geval een aanbeveling, nadat wij zelf hebben goedgekeurd de afgelopen tijd, hoe we met dit project omgingen. Dat zijn uiteindelijk namelijk besluiten geweest van Staten en raad en dat is kennelijk niet in orde geweest, dus dan moet er iets anders komen. Als er dan een advies komt en het college wil dat wel gaan uitvoeren, dan vind ik dat prima. Ik heb hier heeft niet de wijsheid in pacht, maar ik weet wel dat als twee rekenkamers hier een onderzoek hebben gedaan, wat zo lang en zo intensief is geweest en met dit soort conclusies komt, dan denk ik dat je alle adviezen met beide handen moeten aanpakken. Wij zijn de raad, dus we kunnen wel denken dat wij het allemaal beter weten, maar ook wij hebben adviezen nodig.

01:05:20

Voorzitter: U heeft een vraag van de heer Van Niejenhuis van de PvdA. Gaat uw gang.

01:05:23

De heer Van Niejenhuis (PvdA): Dank, Voorzitter. Ik denk dat mevrouw Sloot terecht de rekenkamers eens even op het schild hijst als gezaghebbende instituten. Tegelijkertijd heb ik toch nog een beetje dezelfde vragen als de heer Leemhuis. De aanbeveling van maak dat beleidskader voor grote projecten, daar moeten wij als raad zelf ook iets van vinden. Ik heb zelf zoiets van, is dit nu echt de oplossing voor alle verschillende soorten projecten? Ik heb zelf als ambtenaar ook beleidskaders geschreven en het eerste wat je doet is, daar heel snel weer van afwijken, omdat het gewoon niet de werkelijkheid is. Het is toch vaak een wat theoretische benadering. Ik vind dat de vraag stellen of dit nu de oplossing is, niet strijdig is met de statuur van de rekenkamers. Daar ben ik het echt met u over oneens.

01:06:10

Voorzitter: Dat was geen vraag maar een opmerking, maar misschien wilt u daarop reageren?

01:06:18

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Zolang ik hier zit vanavond, heb ik altijd gemerkt dat we verschil van inzicht mogen hebben, dus wat mij betreft, mag u het er niet mee eens zijn, prima.

01:06:28

Voorzitter: Dan gaan we verder. Ik denk dat de vraag over het aantal WOB-verzoeken op de plank wat technisch van aard is, maar ik denk dat de wethouder wel ongeveer de strekking begrijpt. Ik ga door naar de heer De Waard van de SP. Gaat uw gang voor uw woordvoering.

01:06:41

De heer De Waard (SP): Dank u wel, Voorzitter. Ik ben zelf nieuw in de raad, dus ik weet niet hoe dit proces destijds gegaan is, maar van wat ik heb horen zeggen was de euforie groot toen het contract over het project zuidelijke ringweg gesloten werd. Hoe anders zien we dat nu? We zijn drie jaar aan vertraging verder en ook nog eens miljoenen euro's extra. Naast die extra overlast bij weggebruikers en omwonenden heeft dit ook andere grote infrastructuurprojecten in de regio in grote problemen gebracht en dat is een hele slechte zaak, wat de SP betreft. Het is dan bijzonder om te lezen in het rapport dat die actieve informatievoorziening niet goed was ten tijde dat dit misging. Dat is juist ontzettend belangrijk. Het is wel goed dat dat later verbeterd is. Ook het feit dat die WOB-verzoeken te laat zijn afgehandeld, is pijnlijk. Zoiets is juist bij dit soort grote projecten van enorm belang en schaadt het vertrouwen in ons als overheid. De voorstellen in het rapport vinden we goed en we hopen dat hiermee dit soort problemen voorkomen kunnen worden in de toekomst, hoewel we voor de lopende projecten het ergste vrezen. Met de huidige situatie, met stijgende prijzen van bouwmaterialen en uitvallend personeel door corona en ingegeven door de laatste rapportage van de laatste maanden van 2021 maakt de SP zich zorgen over de verdere vertraging en grotere financiële tekorten. Ervaringen met aanbestedingen, waarmee de overheidsprojecten als de ringweg, maar ook natuurlijk de verbouwing van het station, waar ook grote vertraging dreigt. Als we dat overlaten aan de markt, moet altijd uiteindelijk maar gehoopt worden dat de aannemer ook daadwerkelijk nakomt wat afgesproken is. Dit is de prijs die we betalen voor het kwijtraken van veel technische kennis bij de overheid. Daarmee leveren onszelf dus uit aan de markt. Wanneer het daar misgaat is het uiteindelijk altijd de overheid en daarmee de inwoners van onze gemeente die de prijs

betalen. Op een paar onderwerpen zou ik dan nog graag wat verheldering willen van het college. Voor aanbeveling één vraagt het raadsvoorstel een uitwerking voor te leggen aan de raad. Wanneer kan het college met die uitwerking komen? Dan spreekt de rapportage voor het eerst over veiligheidskwesties bij de werkzaamheden aan de zuidelijke ringweg. Zijn onveilige situaties voor het college, net zoals dreigende vertraging of financiële tekorten, een reden om onverwijld de raad te informeren?

01:09:31

Voorzitter: U heeft een vraag van de heer Leemhuis. Gaat uw gang.

01:09:37

De heer Leemhuis (GroenLinks): De vraag gaat inderdaad over het voorgaande stuk, over de eerste aanbeveling. Mijn fractie is benieuwd of de SP denkt, als we een beleidskader grote projecten zouden gaan schrijven, dat dan deze vraagstukken die we hadden niet meer zouden optreden? Is de SP het niet met GroenLinks eens dat juist de contractvorm, en de wijze waarop dat ingericht is, een groter onderdeel van het probleem was?

01:10:05

De heer De Waard (SP): Ja, daar kan ik me best wel bij aansluiten, denk ik. Een kader voor grote projecten kan wat de SP betreft ook heel goed een punt zijn om na te denken over hoe we die projecten inrichten en daarbij kan ook de discussie over contracten en aanbestedingen en hoe we dat allemaal doen wel of niet een hele goede toevoeging zijn. Ja, zeker. Dat hoort bij dat denkproces, als we daarop ingaan. Even de laatste twee vragen en dan rond ik af: voorziet het college vertragingen en of stijgende kosten in de nabije toekomst of de iets verdere toekomst? Als er een storm komt, zien we vaak wel de donkere wolken al op de horizon. Als dit het geval is, heeft het college dan het idee dat het zelf op dit moment tijdig geïnformeerd wordt en de raad ook op tijd op de hoogte gesteld kan worden?

01:11:01

Voorzitter: Dank en ook heel mooi binnen de tijd. Ik zie mevrouw De Groot van Student en Stad. Gaat uw gang.

01:11:10

Mevrouw De Groot (Student en Stad): Dank, Voorzitter, voor het woord. Als de zoveelste vanavond wil Student en Stad ook de rekenkamer bedanken voor het onderzoek. In het rekenkamer-rapport staat beschreven dat de informatievoorziening op belangrijke onderdelen inderdaad niet adequaat was. Het college onderschrijft dit niet, maar toch deelt Student en Stad de mening van het rekenkamerrapport, dat de raad niet tijdig geïnformeerd over de kans op vertraging van het project, omdat er dus eind 2017 al aanwijzingen voor waren, maar de raad over de daadwerkelijke vertraging pas in juni 2018 is geïnformeerd, hoewel ik ook wat andere geluiden heb gehoord zonet. De rekenkamer heeft een aantal aanbevelingen gedaan, welke wel worden overgenomen door het college, wat in principe heel mooi is. Het college geeft met dit raadsvoorstel dus aan, dat het in de toekomst anders moet, maar niet dat het in het verleden dus is misgegaan. Onze partij zou hier meer vertrouwen in hebben, wanneer er wel erkend wordt dat de informatievoorziening dus niet adequaat is geweest. Daarnaast leidt -

01:12:23

Voorzitter: Ik moet even opmerken dat het raadsvoorstel niet vanuit het college is, maar vanuit de rekenkamer zelf.

01:12:29

Mevrouw De Groot (Student en Stad): Vanuit de rekenkamer, ja oké. Daarnaast luidt de eerste aanbeveling dat afspraken vast moeten worden gelegd over de informatievoorziening van grote projecten. In het voorstel staat dat suggesties hiervan te vinden zijn in het rapport van de rekenkamer en in het rapport staan bij deze aanbeveling vier suggesties. Student en Stad is benieuwd, is het college van plan al deze suggesties aan te nemen of ziet het college deze enkel als een suggestie? We zijn voornamelijk benieuwd naar het derde punt, wat luidt: "Organiseer ook informatie over risico's en problemen tijdig bij de volksvertegenwoordiging terecht komt. Leg daarom vast in welke gevallen, op welk moment welke informatie moet worden verstrekt, als het project qua scope, qua planning of qua kosten uit de pas gaat lopen". Concluderend vindt Student en Stad het een hele goede zaak dat het college de aanbevelingen van de rekenkamer overneemt, maar vraagt zich wel af waarom dan niet is herkend dat de informatievoorziening niet adequaat was en is daarnaast nog benieuwd naar de mate, waarin het college ook aan de slag gaat met de suggesties die dus aan deze aanbeveling hangen. Tot zover. Dank u wel, Voorzitter.

01:13:48

Voorzitter: Wie kan ik dan het woord geven? De heer Ram van de PVV. Gaat uw gang.

01:13:57

De heer Ram (PVV): Ja, dank u wel, Voorzitter, wij kunnen volledig het rekenkamerrapport onderschrijven. De PVV heeft zowel in de Staten als in de raad zo een tien jaar lang gewaarschuwd voor overschrijdingen, keer op keer op keer. We hebben zelfs andere plannen gepresenteerd in het begin, dus voor ons was het niet echt een verrassing dat er een overschrijding zou komen. Echter, wel dat er op deze manier worden geïnformeerd. Het college heeft een actieve informatieplicht en het is aan de raad om te beoordelen of er vervolgens met de informatie die het college verstrekt iets wordt gedaan. Om daar richting aan te geven, het college daarop te ondervragen en er dan sturing aan te geven of een opdracht mee te geven aan het college. Dat punt is in mijn optiek ons ontnomen. Een onderhandelingspositie is volgens mij geen reden om de raad niet te informeren. Je kunt dat ook in geheimhouding doen, dan heb je geheimhouding en moet je je aan de wet houden. Dat kan dus ook niet als excuus gebruikt worden, want dat is een vrijbrief om bij alle andere projecten in het vervolg ons ook later te informeren, want je kan altijd opvoeren, er was een onderhandeling. Ja, dat is altijd natuurlijk het geval bij overschrijdingen dat er een onderhandeling is.

01:15:14

Voorzitter: U heeft een vraag van de heer Leemhuis van GroenLinks.

01:15:17

De heer Leemhuis (GroenLinks): Ja, Voorzitter, dank u wel. Ik ben wat verbaasd over wat de PVV hier zegt. De PVV zegt, we kunnen in het geheim geïnformeerd worden. Volgens mij is het zo dat juist de PVV dat overal altijd geweigerd heeft om in het geheim geïnformeerd te

worden, in de Staten en in de raad. Ik ben dus wel benieuwd hoe de heer Ram hiertoe komt, als de partij tot nu toe juist gezegd heeft dat niet te willen.

01:15:46

De heer Ram (PVV): Waar het om gaat, is dat het college ons niet tijdig heeft geïnformeerd. Het moment daarvan is te laat. Dat had je dus ook kunnen doen in een geheime setting. Ja, wij zijn geen voorstander van geheimhouding, dat is duidelijk, maar als er een onderhandelingspositie is dan kun je niet anders. Dat kan een college dan echter ook aangeven. Ja, dat vervolgens die onderhandeling als excuus wordt gebruikt, vind ik niet terecht. Dat kun je dat nooit aanvoeren als een vertraging van de informatievoorziening aan.

01:16:21

De heer Leemhuis (GroenLinks): Nogmaals, het is toch zo dat de PVV juist altijd heeft gezegd: we willen niet in geheime sessies hierover geïnformeerd worden. Nu zegt de heer Ram, dat had wel moeten. Dat is toch vreemd.

01:16:34

De heer Ram (PVV): Nee, ik heb net aangegeven dat het college dat had kunnen voorstellen op moment dat die herijking aan de orde was en dan had je een ander moment gehad. Nu, zijn we wel degelijk overvallen op een gegeven moment over die herijking. Het is gewoon te laat geweest, die informatievoorziening.

01:16:52

Voorzitter: Gaat u verder.

01:16:54

De heer Ram (PVV): Het college heeft een andere beleving bij het rekenkamerrapport. Het college zegt vervolgens dat de raad wel degelijk tijdig is geïnformeerd. Ja, dan rest de vraag, de wethouder zit in de stuurgroep, hoe kan het nu zo zijn dat de stuurgroep overvallen was? Wat is dan de exacte oorzaak van dit probleem, van de informatievoorziening? Kan de wethouder hierop reflecteren, waarom de stuurgroep kennelijk niet aan het stuur stond, wat de bedoeling is van die hele stuurgroep. Ik hoor graag van het college hoe dat dan beter kan en hoe dat is gekomen? Daarnaast rest natuurlijk ook de vraag van hoe ga je dat dan borgen, want dit is duidelijk verkeerd gegaan. Is het een idee om dan bij zo een stuurgroep een onafhankelijke partij te hebben die de informatievoorziening borgt? Dan heb je altijd een onafhankelijke persoon erbij, die kan aangeven, dit is een moment dat je wel degelijk de raad moet informeren. Dat leg ik even het midden.

01:18:05

Voorzitter: Dank. Ik zag de heer Van der Laan nog twifelen om iets te vragen.

01:18:13

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Nou, Voorzitter, ik wilde een opmerking maken richting PVV, over die geheimhouding, dat de PVV het volgens mij het had over de gemeenteraad en niet over de PVV haar standpunt tot geheimhouding. Wellicht kan de PVV dat bevestigen.

01:18:29

De heer Ram (PVV): Het gaat over de raad, die geheimhouding wordt opgelegd. Dat is het punt, wat ik maakte.

01:18:35

Voorzitter: Oké, dan gaan we verder. Er zijn nog drie partijen, geloof ik. CDA, Partij voor de Dieren en ChristenUnie. ChristenUnie, de heer Wennink, gaat uw gang.

01:18:43

De heer Wennink (ChristenUnie): Dank voor het woord aan, meneer de voorzitter. Ja, ik dacht, de vorige sessie was ik als eerste, ik ga nu even wat later. Dank aan de rekenkamers als eerste net als de rest van de partijen. We hebben met zeer veel interesse het rapport gelezen. Het was ook prettig als nieuw raadslid om samen met de overdracht van de vorige raad ook dit rapport te kunnen lezen als een soort introductie in het hele dossier. Dat was oprecht heel erg prettig. Uiteindelijk wordt het voor ons samengevat in de claim: de informatievoorziening was goed, maar kan altijd beter. De vraag is dan: wie heeft welke verantwoordelijkheid en wat zijn de middelen die we daartoe gebruiken? Een voorbeeld: een vertraging van een project wordt over het algemeen eerst nog binnen beheersmaatregelen gecommuniceerd. Dan wordt er gezegd: wij verwachten wellicht een vertraging, maar met de juiste beheersmaatregelen is dat eventueel nog op te lossen. Op het moment dat dat niet meer het geval is, dan staat het vast en wordt de raad geïnformeerd door de stuurgroep. Zo is er gehandeld en daarvoor krijgt ook ons college complimenten. Ze heeft daar ook anders gehandeld dan de Staten. Dat vinden wij mooi om te lezen. De vraag is uiteindelijk: hoe willen wij als raad geïnformeerd worden bij dergelijke projecten? Dit zijn grote unieke projecten. Dat is de aard van de projecten. Waar wij voor willen waken, is dat wij opdracht geven tot het opstellen van een stuk, in dit geval een groot projecten kader, waarvan wij uiteindelijk bij elk volgend project weer moeten gaan afwijken, omdat het een uniek en groot project is. Ten voorbeeld, de provincie Drenthe kent een dergelijke regeling grote projecten sinds 2015 en dat wordt ingezet. De vraag is dus: mocht er de volgende keer een groot project aankomen, moet je dat dan weer opnieuw gaan bespreken en is dat nu wel toepasbaar zo een dergelijke regeling? Uiteindelijk zijn wij als raad – dat werd al heel mooi gezegd door mevrouw Sloot – uiteindelijk zijn wij als raad in de lead. Laten we dat ook blijven, dus laten we ook bij elk volgend groot projecten duidelijk zelf bekijken per keer, hoe willen wij geïnformeerd worden? Dat is belangrijk. We kennen een wettelijke plicht, wij kennen RACI-ladder – het is belangrijk dat die blijven volgen – maar uiteindelijk is dus de vraag: heeft het zin om vooraf te proberen een kader te stellen, waar we waarschijnlijk uiteindelijk bij elk volgend project weer moet gaan bediscussiëren, is dit toepasbaar op dit grote project? Nogmaals, we zijn heel erg blij met het rapport. Het was heel prettig om te lezen. Ook goed om te horen dat er met betrekking tot de WOB-verzoeken ook echt verbetering mogelijk is en ook moet zijn, aangezien het inderdaad een wet is. Ik hoor graag hoe het college reflecteert op alle vragen die tot heden zijn gesteld. Dank u wel.

01:21:39

Voorzitter: U heeft nog een vraag van de heer Van der Laan van de Partij voor het Noorden.

01:21:46

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ja, dank u wel, Voorzitter. Is de ChristenUnie zich ervan bewust dat vandaag in Provinciale Staten unaniem een besluit is genomen om wel een beleidskader grote projecten te ontwikkelen?

01:21:57

De heer Wennink (ChristenUnie): Dank voor het woord, meneer de voorzitter.

01:22:00

Voorzitter: Gaat uw gang, u heeft het woord nu.

01:22:01

De heer Wennink (ChristenUnie): Dank u wel. Dat was ook maar de vraag. Ja, daar zijn we ons van bewust.

01:22:08

Voorzitter: U heeft nog een vraag. Gaat uw gang.

01:22:10

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dat is duidelijk ja, maar dan ben ik toch even op zoek naar waarom zou dat voor de gemeente niet ook kunnen? De ChristenUnie geeft zelf aan de spoorzone zit eraan te komen en wellicht nog veel meer grote projecten. Misschien de Lelylijn wel, hopelijk. Dan kunt u beter vast kaders gaan stellen, zeker als je weet dat dat de nodige tijd gaat kosten.

01:22:32

Voorzitter: Kaders stellen, heeft u daar een antwoord op? Gaat uw gang.

01:22:35

De heer Wennink (ChristenUnie): Dank, meneer de voorzitter. Ja, voordat ik weer te vroeg start. Uiteindelijk is onze inschatting bij een volgend project van dergelijke grote aard – hopelijk wellicht een Lelylijn, dat zou hartstikke mooi zijn wat ons betreft – zullen we toch als raad moeten bekijken, omdat het zulke grote projecten zijn, hoe we daar geïnformeerd willen worden. Dan zullen we naar onze inschatting, dat kader wat je stelt, weer moeten gaan bekijken. In die zin heeft een kader uiteindelijk het risico om continu achterhaald te worden en is het dus onze verantwoordelijkheid, dat wij per groot project kijken, hoe willen wij nu geïnformeerd worden. Bovenop, wellicht wettelijk RACI, want wij kennen een stuurgroepen en we kennen begeleidingscommissies. We kennen allerlei soorten middelen en die moeten we ook zeker gaan inzetten, want wat we uiteindelijk willen is het voorkomen van een dergelijke informatieachterstand en helemaal mooi zou zijn als we de vertraging kunnen voorkomen. Maar goed, daar gaat het helaas in deze sessie aan voorbij.

01:23:42

Voorzitter: Dat lijkt me helder. Ik zie mevrouw Armut van het CDA. Gaat uw gang.

01:23:50

Mevrouw Armut (CDA): Dank, Voorzitter. Het is de afgelopen maanden niemand ontgaan, de Aanpak Ring Zuid is een grote en complexe operatie. Allemaal voor een goed doel, de gemeente beter bereikbaar maken en de doorstroming verbeteren. Helaas zien we nu in delen van de stad ook de hinder die het oplevert, zoals de overlast in de Savornin Lohmanlaan en in andere delen van Groningen-Zuid. Het CDA vindt het goed dat de Noordelijke Rekenkamer onderzoek heeft gedaan naar de informatievoorziening. Dank daarvoor. De belangrijkste conclusie van het onderzoek is dat na verloop van tijd, toen er vertragingen ontstonden, de informatiestroom tekortschoot. In het rapport lezen we dat enkele raadsleden aangeven overrompeld te zijn geweest, toen zij in de zomer van 2018 over de vertraging werden geïnformeerd. Dit is natuurlijk een onwenselijke situatie die in de

toekomst zo goed mogelijk moet worden voorkomen. Hoewel we in onze fractie geen ongenoegen ervaren hebben over de informatievoorziening, staan we positief tegenover de aanbevelingen. Het is mooi dat de informatievoorziening aan burgers goed was voor wat betreft de aangeboden informatie op de website. Goed dat het college nu aangeeft positief tegenover de aanbevelingen met betrekking tot de WOB-verzoeken te staan. Ook voor toekomstige grote projecten is het essentieel dat informatie vindbaar en toegankelijk is. Wij onderstrepen dat het van groot belang is, dat wij als raad voldoende geïnformeerd worden. Naar aanleiding van de eerste aanbeveling hebben wij nog wel een vraag en daarmee sluit ik aan op enkele andere raadsleden, dus ik zal het kort houden. In het rapport wordt een aantal suggesties gedaan om afspraken vast te leggen in een beleidskader grote projecten. Wij zijn benieuwd hoe het college hiertegen aankijkt. We weten dat grote projecten altijd anders zijn en afspraken en eventuele problematieken dus logischerwijs ook. Hoe denkt het college hier vorm aan te gaan geven?

01:25:42

Voorzitter: Dank. Dan eindigen we met de Partij voor de Dieren, Kirsten de Wrede. Gaat uw gang.

01:25:47

Mevrouw De Wrede (Partij voor de Dieren): Ja, de Partij voor de Dieren wil eigenlijk helemaal niets meer zeggen over de Ring Zuid, dus vandaar dat we het zo lang mogelijke hebben uitgesteld. Eerst even kort over de naam van het rapport. Jas, die namen van de rekenkamerrapporten zijn natuurlijk altijd prachtig. Die van Thialf: 'Goed beslagen ten ijs komen'. Het rapport over het kappen van bomen: 'Beleid dat hout snijdt'. Ook deze 'In de ban van de Ringweg' mocht er weer zijn, dus alvast een compliment daarvoor. Voor ons spreekt dit rapport toch wel voor zich. Wij hebben dit zelf ook altijd ervaren. Of niet altijd, maar wel vaak. Ja, even kort wat dingen. Wat ik heel even wil benoemen, is dat we in eerste instantie aan het college toch zouden willen vragen: waarom niet alle aanbevelingen overnemen? Als dat het advies is van twee rekenkamers, dan lijkt het ons toch heel goed om dat te doen. Als u dat niet wil doen, dan zouden we daar toch graag in de raad nog een discussie over hebben, want dit gaat natuurlijk niet over niets. In de tweede plaats is het natuurlijk inderdaad een feit dat de manier, waarop de contracten waren opgesteld en verantwoordelijkheden waren verdeeld, normaliter volgens het principe 'wie betaalt, die bepaalt', maar dat was hier niet het geval. Raad noch Staten hebben dat voldoende aangekaart of misschien ook wel helemaal niet. In die zin is het natuurlijk ook een mea culpa-verhaal. Even over de reactie van het college over het rapport, waarin wordt gezegd: wij hebben toch ook altijd wel technische vragen beantwoord, we hebben technische sessies gehad en daar konden raadsleden altijd informatie verkrijgen. Ja, dat is waar, maar dergelijke informatie is natuurlijk niet meer makkelijk op te zoeken, blijft vaak hangen bij één of twee fracties en maakt in zijn totaliteit geen deel meer uit van 'de body' van kennis, zoals die digitaal gevonden kan worden of waarvan de raad geacht kan worden – alle raadsleden – om daar kennis van te hebben. Een aantal dingen. Het feit dat het definitief ontwerp van de aannemer werd afgekeurd en dat de opleverdatum zo ver in de toekomst zou liggen, werd niet gecommuniceerd. Dat soort dingen had toch wel gecommuniceerd moeten worden, denk ik. Op die wijze had de raad ook in positie gebracht kunnen worden, want nu waren we dat niet. Ik denk dat we dat toch wel kunnen zeggen, ja. Wij hebben een

wat onbehaaglijk gevoel bij het feit dat ook de stuurgroep zelf 'overrompeld' was door die vertraging. In hoeverre was die stuurgroep eigenlijk in control over wat er allemaal gebeurde? Graag zou ik willen dat de wethouder daar ook iets over zei. Nu, daar wil ik het bij laten. Graag ook wat meer informatie over waarom nu niet die aanbevelingen van dit toch gezaghebbende rapport overnemen of in ieder geval niet allebei.

01:30:26

Voorzitter: Dank. Dank aan de commissie, want volgens mij zijn alle vragen gesteld aan de wethouder, dus dan wil ik graag de heer Broeksma het woord geven voor de beantwoording.

01:30:36

De heer Broeksma: Ja, dank u wel, Voorzitter. Dank ook aan de commissie en aan de rekenkamer voor de rapportage, zodat we dit gesprek ook kunnen hebben. Ik ga denk ik op alles in. Ik heb het geclusterd in vijf thema's. Allereerst de WOB-verzoeken. We zijn blij met de aanbevelingen van de rekenkamer. Het onderzoek dat gebeurd is naar onze WOB-afhandeling heeft ons aan het denken gezet en we zijn scherp op de procedure. U weet ook dat de WOB op zijn laatste benen loopt. De Wet open overheid gaat over enkele weken in en binnen de gemeente heeft er een zeer intensieve voorbereiding plaatsgevonden. We zijn in de afrondende fase om klaar te zijn voor die Wet open overheid op één mei. De Stadspartij zegt: hoezo niet eerder, volgens de wet. U schetst een beeld dat de WOB-verzoeken hier een rommeltje is. Dat is niet het geval. U kent de WOB-verzoeken die domweg binnen vier of acht weken niet af te ronden zijn, het Shell WOB-verzoek bijvoorbeeld. We gaan altijd in gesprek met de aanvragers van het WOB-verzoek. Wat er wel eens gebeurd is, is dat in zo een telefoongesprek de aanvrager zegt, nu weet ik genoeg. Daarmee is de suggestie gewekt dat het WOB-verzoek is ingetrokken, maar dat is niet ingetrokken, dus dat betekent dat het WOB-verzoek nog steeds bestaat. De aanvrager is tevredengesteld en heeft alle informatie die hij wil en toch is het WOB-verzoek niet afgehandeld. Dat strekt niet tot aanbeveling. Dat is een aanbeveling die we overnemen om dat proces ook op een goede manier af te vinken en goed te archiveren dat dit WOB-verzoek hiermee afgehandeld is. Dat besluit dan nog inderdaad te nemen. Dat besluit is wel eens achterwege gebleven. U heeft een aantal voorbeelden gezien in de rapportage van de rekenkamer. Dat is dus niet zoals het hoort, maar inhoudelijk is de verzoeker wel aan zijn trekken gekomen. We wijzen ook op de website, waar we zoveel mogelijk dat openbaar proberen te maken. Elk rapport, het Horvat rapport tot en met Hertogh en Deltares en noem maar op, is daar te vinden.

01:32:46

Voorzitter: U heeft daar een vraag over van mevrouw Sloot.

01:32:49

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Nu even terug, ik denk een paar zinnen terug. U gaf aan, het is niet zoals het hoort, maar we gaan ermee bezig en we zijn daar al mee bezig, ook ten aanzien van de nieuwe wet. Betekent dat, dat op het moment dat die nieuwe wet ingaat, dat het dan helemaal conform wet- en regelgeving gaat en vanaf dat moment is opgelost? Of moeten we nu eerst iets opnieuw gaan doen met dat archiveren, waar u het net over heeft, voordat het is opgelost? Of is het straks vanaf één mei gewoon goed geregeld?

01:33:24

De heer Broeksma: We doen de WOB-verzoeken altijd al zo goed mogelijk, maar er zijn wel eens fouten in de archivering ontstaan. Dat is wat ik zeg en die fouten maken we niet nog een keer. Ja, tenzij we die fouten wel maken, dat weten we dan niet – daarom heet het ook een fout – en dat handelen we dan zo goed mogelijk af. Ons wordt gewezen op, het is niet goed gearchiveerd, terwijl de aanvrager dus wel tevredengesteld is. Soms is een aanvraag bij de gemeente ingediend en is het door de provincie afgehandeld. Soms is het bij de gemeente ingediend en wordt het bij de projectorganisatie Ring Zuid afgehandeld, soms is het telefonisch afgehandeld, soms komen mensen hier op het kantoor en hebben we vergeten – dat is incompleet, niet terecht en hoort niet – om dat goed te archiveren en het besluit te nemen dat het WOB-verzoek hiermee is afgehandeld. Dat doen we natuurlijk elke keer als het moet. We zijn natuurlijk niet gek. U hoeft ons echt niet uit te leggen dat wij ons aan wet- en regelgeving moeten houden en mijn naam is wethouder, dus dat doen we gewoon. De Wet open overheid is nog een klus op zich en daarmee zijn we zeer intensief mee bezig om dat ook op één mei voor elkaar te hebben.

01:34:23

Voorzitter: Daar heeft mevrouw De Wrede nog een vraag over aan de wethouder.

01:34:28

Mevrouw De Wrede (Partij voor de Dieren): Nu, die vraag ging eigenlijk heel ergens anders over meneer de voorzitter, maar ik ga ervan uit dat ik deze toch mag stellen? Nee, naar aanleiding van iets dat de wethouder zonet zei, toen hij zei: ja, de rapporten Hertogh en Deltares hebben wij ook gedeeld. Het rapport Hertogh heette 'Waar een wil is, komt een weg' en ik hecht er toch wel waarde aan om dergelijke titels eventjes te noemen. Er was nogal een verschil in de manier, waarop het college die beide rapporten deelde met de raad. 'Waar een wil is, komt een weg' werd heel erg openlijk met ons gedeeld en gelijk besproken – we zullen het maar niet hebben over de inhoud – en het rapport Deltares daarentegen, dat moest echt uit de spelonken van het stadhuis worden opgediept, voordat dat -

01:35:33

Voorzitter: Wat is de vraag?

01:35:33

Mevrouw De Wrede (Partij voor de Dieren): Misschien zeg ik het verkeerd, maar dat werd toch pas gedeeld met de raad, nadat daarom werd gevraagd. Of heb ik dat verkeerd?

01:35:41

Voorzitter: Een reactie van de wethouder.

01:35:42

De heer Broeksma: U vroeg er woensdag om en op donderdag heeft u het gehad.

01:35:47

Mevrouw De Wrede (Partij voor de Dieren): Dat is heel goed en nog dank daarvoor, maar dat rapport gaf natuurlijk pas de echt interessante informatie en dat werd pas gegeven op het moment, dat we daarom hebben gevraagd. Misschien is dat toeval, misschien heeft dat een andere weg doorlopen, maar misschien kunt u die schetsen?

01:36:08

De heer Broeksma: Er zijn natuurlijk allerlei rapporten die civieltechnisch van aard zijn, die

voor ambtelijke gebruik bedoeld zijn, die voor de ARZ-projectorganisatie bedoeld zijn en die delen wij niet automatisch met de raad. Echter, als u daarom vraagt, dan kunt u dat krijgen. U hebt daar een keer op een woensdag in de commissie om gevraagd – ik was net twee, drie weken in dienst – en de volgende donderdag had u het.

01:36:27

Voorzitter: Is dat helder?

01:36:28

De heer Broeksma: Zo was het, hè?

01:36:30

Mevrouw De Wrede (Partij voor de Dieren): Volgens mij was het zo. Dank u wel.

01:36:33

Voorzitter: Dan kan de wethouder verder met de beantwoording van de vragen.

01:36:39

De heer Broeksma: Niet adequaat geïnformeerd, dat is wat de commissie zegt. Adequaat in de zin dat de raad kan sturen op de punten, waarop ze kan sturen. Dat is ook wel goed om het verschil tussen de Provinciale Staten en de gemeenteraad hier nog even aan te geven. Openbaarheid is niet altijd dienstig voor het belang van de gemeente. Ook ik ben in uw dienst om het belang van de gemeente te dienen. Als het gaat over wanneer kun je iets delen of moet je iets delen. Planning nummer elf was het, om het even aan te geven, die in juni in de stuurgroep kwam. In mei ontwikkelde zich dat en op één juni 2018 hebben we dat met u gedeeld. Hadden wij planning één tot en met tien ook met u moeten delen? Er waren plannings bij, de aannemer noemt het een planning en wij zeggen: is er rekening gehouden met treinvrije periodes, we noemen maar wat. Nee, geen rekening mee gehouden, dus terug en doe je huiswerk maar over. Dat zijn niet de plannings die wij moeten delen met u. Planning elf was een planning, waarbij rekening werd gehouden met allerlei zaken. Er was sprake van vier maanden vertraging, zeven maanden vertraging, twaalf maanden vertraging, twee jaar vertraging en drie jaar vertraging. Uiteindelijk was het planning nummer elf, waar dus rekening werd gehouden met treinvrije periodes, waar rekening werd gehouden met het kritieke pad, waar rekening werd gehouden met allerlei externe factoren die een rol kunnen spelen in die planning. Die planning liet een vertraging zien die op kon lopen tot drie jaar en die hebben wij onmiddellijk met u gedeeld. Als u zegt: wij willen van elk wissewasje op de hoogte gesteld – wij weten natuurlijk meer dan wij aan u mededelen. Het Deltaresrapport is daar een voorbeeld van; u wil het weten, u krijgt het van ons – maar weet wat u vraagt. Dan ligt er weer een schip dwars in het Suez Kanaal, dan is er weer iets anders aan de hand. Er is veel aan de hand, wat u niet wil weten. Er zijn interrupties.

01:38:39

Voorzitter: Er zijn drie interrupties. Ik begin bij mevrouw Sloot.

01:38:44

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Dank, Voorzitter. Ik vermoed eerlijk gezegd dat het hiernaast dezelfde vraag is, maar u zegt: weet wat u vraagt. Dit is echter een advies van twee rekenkamers. Laat ik het zo vragen, hoeveel waarde hecht u aan dit advies van twee rekenkamers? Hoe serieus neemt u dit?

01:39:08

Voorzitter: Wethouder.

01:39:09

De heer Broeksma: Ja, ik kom straks – we nemen een aantal aanbevelingen over, maar niet allemaal – op wat ik van aanbeveling één vind. Ik had ook één van de thema's, waar de heer Van der Laan ook mee begon en anderen vielen bij, hoe ik tegen de rekenkamer in het algemeen aankijk. Ik wil daar straks op ingaan.

01:39:27

Voorzitter: De wethouder komt daar nog verder op terug. De heer Van der Laan.

01:39:31

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ja, Voorzitter, mijn fractie heeft er toch moeite mee, als er wordt gesproken over 'wissewasjes', die term. We hebben het hier over een rekenkamerrapport. Het is niet iets wat wij willen. Nee, het is wat de rekenkamer aan ons als raad adviseert, dus laten we dat wel even heel helder stellen.

01:39:47

Voorzitter: Lijkt me duidelijk. Dan ga ik even naar de heer Heiner van de VVD.

01:39:50

De heer Heiner (VVD): Dank voor het woord, Voorzitter. Is de wethouder het met mij eens -- Kijk, je hoeft niet bij planning één wat ons betreft gelijk te zeggen, dit gaat vertraging worden, maar er kan wel medegedeeld worden: we zijn aan het uitzoeken hoe groot die vertraging wordt, maar die kan wel eens flink gaan oplopen. Dat is ook informeren, wat ons betreft.

01:40:09

Voorzitter: De wethouder, u kunt door met de beantwoording.

01:40:12

De heer Broeksma: Dat was toen nog helemaal niet bekend. Dat was toen niet bekend. Uiteindelijk komt het tot vertraging van drie jaar, maar dat weten we nog niet in november 2017. Dat wisten we gewoon nog niet.

01:40:23

Voorzitter: Meneer Heiner, gaat uw gang.

01:40:24

De heer Heiner (VVD): U wist echter wel dat er toen vertraging zou komen en dat er met heel veel factoren nog geen rekening was gehouden. Dat geeft u net zelf aan.

01:40:34

De heer Broeksma: Ja, er is ook een contract met de aannemer die verantwoordelijk is om in 2021 een weg op te leveren. Op het moment dat wij gaan meebewegen in verträgenen, doe er dan maar vier maanden bij en dan is er weer iets. Ik noem het wissewasjes, maar ik heb een aantal voorbeelden genoemd, waardoor er weer drie maanden bij kwam. Nee, als we met elke vertragung meegaan. Nee, daar hebben we juist die projectorganisatie voor; bekijk hoe serieus die vertragung is – ik zal straks ook andere voorbeelden noemen – bevindt die vertragung zich op het kritieke pad, waar bijvoorbeeld die treinvrije periodes op zitten. Kan er elders winst gemaakt worden en op welke manier kan die vertragung ingelopen worden,

beste aannemer, want dat is namelijk uw opdracht en daar betalen wij u geld voor. Dat is dus ook de taak van de projectorganisatie om dat op te lossen.

01:41:19

Voorzitter: Dat lijkt me een helder antwoord. We hebben nog tien minuten voor de beantwoording van de overige vragen, dus ik stel voor om even door te gaan en anders lopen we, denk ik, een beetje uit. Neemt u dus rustig uw tijd.

01:41:34

De heer Broeksma: Een voorbeeld. De SP vraagt: speelt er dan nu iets, worden we nu wel door het college geïnformeerd? Ja, u leest de krant en u weet dat er corona geweest is, dus aannemers voeren corona aan als reden van vertraging, waar het nog maar de vraag is in hoeverre corona werkelijk de reden van de vertraging is. Of is het – nu in mijn woorden – een smoesje om onder het contract uit te kunnen komen en langzamer te kunnen werken en daardoor geld te besparen? U leest ook de krant, u weet dat er een crisis in Oekraïne is. Heeft dat effect op de projecten waar we nu mee bezig zijn? We gaan u daarover informeren, maar dat doen we pas op het moment – u leest de krant, wij lezen de krant ook – dat we scherp hebben wat dat betekent voor de verschillende projecten, bijvoorbeeld spoorzone of andere infraprojecten waar we mee bezig zijn. We hebben u vandaag een brief gestuurd over het Suikerzijdefietspad, de Suikerzijderoute, dus dat doen wij. Over de spoorzone hebben wij u onlangs geïnformeerd, dat er een vertraging aan lijkt te komen, zonder dat we precies weten wat die vertraging is. Dat het een vertraging gaat worden, weten wij, dus wij informeren u op het moment dat we weten wat er aan de hand is en ook iets te informeren hebben. Ik had u dus de informatie kunnen geven dat er een crisis in Oekraïne is, maar wat u wilt weten is wat betekent dat voor de verschillende projecten in onze gemeente? Dat doen wij en die actieve informatieplicht staat in de wet. Mijn titel is 'wethouder' en ik houd mij aan de wet. Het college houdt zich aan de wet en wij informeren u actief op het moment, dat wij weten wat wij moeten informeren. Dat doen wij en het staat ook in het rapport. Op het afgesproken moment dat iets in de stuurgroep aan de orde komt, dan weten de gedeputeerde en het collegelid het. Op dat moment ontstaat een actieve informatieplicht en nog diezelfde maand, juni 2018, hebben wij geïnformeerd. Dat is ook een reden, waarom wij het met die conclusie 'niet adequaat geïnformeerd' niet eens zijn. Ik leg u dat uit en dat hebben we ook in onze brief geschreven. Dit is de reden, waarom wij dat zo vinden. De tweede aanbeveling, aanbeveling 2.2 en drie, over de WOB-verzoeken. Dat optimaliseren we, dat hebben we voor elkaar en de WOB gaan we op goede manier implementeren. De vraag voor die aanbeveling één is dat kader grote projecten. Er is net dat project Lelylijn genoemd. Laten we hopen, dat we binnenkort hier met elkaar over dat project Lelylijn lekker van start kunnen gaan en dat dat er komt. Het zal niet volgende week zijn, maar misschien ooit, over een aantal jaren, dat we zeggen: de Lelylijn gaat er komen en waar komt die precies en laten we er een mooi project van maken. We hebben het ook over Ring West en Station Suikerzijde. Dat zijn allerlei verschillende projecten, die eraan komen, die verschillend in karakter zijn, verschillend in omvang zijn en verschillend in risicobeheersing. Verschillend in, dus de rol die als raad heeft, de knoppen waar u als raad aan kunt draaien, om uw rol adequaat te kunnen invullen. Voor ons betekent dat, op het moment dat je generiek een informatiekader opzet, is het oftewel zo generiek, dat je er niets aan hebt. Het voorbeeld van Drenthe werd genoemd. Daar is een generiek kader en

dat is nog nooit ingezet. Onze voorkeur gaat uit naar een specifiek kader, specifiek per project, wat aan de orde is. Ik heb wat voorbeelden genoemd. Ring West komt hopelijk binnenkort. Station Suikerzijde hopelijk komt dat binnenkort. De Lelylijn hopelijk komt dat. Er zijn andere projecten denkbaar, waarbij we met u af willen spreken, hoe u die informatievoorziening op welke punten krijgt. Altijd de actieve informatieplicht waar dat relevant is, maar u kunt kiezen voor een begeleidingscommissie wel of niet. Hoe vaak wilt u tussenrapportages ontvangen, één keer per jaar in de jaarrekening, één keer per kwartaal of één keer per vier maanden, zoals bij de Ring Zuid gaat. Hoe wilt u dat en we kunnen daar met uw raad per project specifieke afspraken over maken. Dat lijkt ons nuttiger, dan dat te doen in een generiek kader. Dan heb je een generiek kader en op het moment dat het specifiek wordt, denk je: niet aan gedacht en er moet toch iets bij of er moet weer iets af. Ik denk dat dat is wat u wil. U kent mij, ik wil u de informatie geven die u wil om uw taak adequaat te kunnen vervullen, maar laten we per project bekijken, hoe dat vorm moet krijgen. Ik breng in herinnering dat in 2018 in ieder geval de gemeenteraad van de gemeente Groningen ook besloten heeft om geen rapportage van sleutelprojecten meer te doen. De laatste die ik onder ogen heb gehad, was 67 pagina's over allerlei projecten die dan spelen. De raad van de toenmalige gemeente Groningen heeft in 2018 gezegd: "Dit hoeft voor ons niet meer, tussenrapportages zijn voldoende".

01:46:28

De heer Broeksma: Hoe kijkt het college tegen de rekenkamer aan, is de vraag die de Partij voor het Noorden en ook anderen stellen. Neemt u de rekenkamer wel serieus? Ja, het antwoord is: ja. Ja, daarom zitten ook hier. Daarom hebben we ook gereageerd op het rapport, maar de conclusie 'niet adequaat geïnformeerd' delen wij niet en ik heb u aangegeven, waarom dat is. De rekenkamer geeft zelf ook aan in hun rapport, we hebben niet alle informatievoorzieningen meegenomen. De informele bezoeken ter plaatse hebben we niet meegenomen, de technische vragen hebben we niet naar gekeken en er zijn commissies geweest, die niet zijn meegenomen. Die zijn allemaal niet meegenomen in onze analyse van de informatievoorziening. Alleen het formele verhaal is daarin meegenomen, via raad en dergelijke. De Partij voor de Dieren noemt het eigenlijk, het formele verhaal en het informele verhaal. De rekenkamer zegt, in december waren er stukken in de krant over dat er vertraging zou optreden. Ik zeg u net: vier maanden, zeven maanden, daar hing het dan een beetje om en uiteindelijk wordt het drie jaar. Op informele manier kun je dat meenemen, op vertrouwelijke manier, maar in het formele proces – en daar gaat het hier over – betekent het, dat het eerst in de stuurgroep aan de orde moet zijn, dat is de formele afspraak. Zo beschrijft de rekenkamer het ook in het rapport. Eerst in die stuurgroep aan de orde, dan weten de gedeputeerde en de wethouder het en dan gaat het naar de raad en dat is ook diezelfde maand nog gebeurd. Dat is hoe wij naar de rekenkamer kijken. Het is nuttig, het helpt ons verder, maar dat wil niet zeggen dat ik automatisch alle conclusies deel. Ik laat ook aan uw raad over, hoe u met aanbeveling één wil omgaan. Ik geef u de suggestie om daar genuanceerd naar te kijken en in plaats van een generiek kader, wat ons misschien niet verder helpt, te kijken naar een specifiek kader per groot project. Zoveel zijn het er nu ook weer niet. Om te kijken, hoe willen we het bij dit specifieke project – gezien onze risico's, gezien onze rol die wij als raad hebben, gezien het karakter van het project – geïnformeerd worden?

01:48:36

Voorzitter: We doen aan het eind van het betoog nog even vragen die er zijn, want dan kan de wethouder even doorgaan.

01:48:40

De heer Broeksma: Ik heb nog één zin.

01:48:41

Voorzitter: U heeft nog één zin. Oké, gaat u door.

01:48:44

De heer Broeksma: De SP vroeg specifiek naar veiligheidskwesties, wordt de raad daarover geïnformeerd? Ja, daar bent u over geïnformeerd in de voortgangsrapportages. Dat was het, Voorzitter.

01:48:51

Voorzitter: Dank u. Dat was nog binnen de tijd. De heer Heiner had een vraag, dus gaat uw gang.

01:49:00

De heer Heiner (VVD): Dank voor het woord. Ik heb twee vragen. De eerste vraag is of de wethouder kan toezeggen, dat er bij ieder groot project een soort procedure grote projecten wordt ingezet? Dat hoor ik namelijk een beetje terug in uw verhaal.

01:49:14

De heer Broeksma: Een wijze van informatievoorziening aan de raad. Soms hebben we een begeleidingscommissie en soms ook niet. Tussenrapportage één keer per jaar of drie keer per jaar of wat dan ook. Per project zullen we dat specifiek met u afspreken. U bent er zelf bij als raad, dus u kunt zeggen: we willen wat meer geïnformeerd worden of het is te veel. In december of november gaf de raad ook aan, we worden nu iets overvoerd met informatie over de Ring Zuid, dus dan schakelen we weer wat af. Als u zegt, er moet wat bij, dan doen we er wat bij. Per project.

01:49:47

Voorzitter: Nog een vraag. Gaat uw gang.

01:49:49

De heer Heiner (VVD): Ja, dank u voor het woord. Ik had nog een vraag en dat was meer over, u gaf net aan dat de rekenkamer niet helemaal volledig is geweest in het onderzoek. Toen dacht ik te lezen bij de rekenkamer, dat u een beetje knikte of schudden: nee, daar ben ik niet helemaal mee eens. Zou ik u mogen vragen om daar kort op te reageren?

01:50:08

Voorzitter: De wethouder kort.

01:50:09

De heer Heiner (VVD): Nee, of de rekenkamer daar kort op kan reageren?

01:50:13

Voorzitter: Sorry, excuseer mij. De heer Warmelink, gaat uw gang.

01:50:16

De heer Warmelink: Als de voorzitter dat goedvindt, dan wil ik daar graag iets over zeggen,

ook in aansluiting op wat mevrouw De Wrede eerder zei over de technische vragen. Wij hebben wel degelijk gekeken naar technische vragen. Alleen het vervelende hier in Groningen is, dat die technische vragen alleen maar beantwoord worden naar degenen die de vragen stelt. Dat wordt niet gedocumenteerd, dus wij zouden ook als aanbeveling willen geven om dat anders in te richten. Er zijn andere gemeenten die dat echt anders doen. Die hebben in uw systeemtechnische vragen en dan zijn de antwoorden voor iedereen beschikbaar. Dan kan je dus ook zien welke vraag is gesteld en welk antwoord is gegeven. Het probleem was nu juist, dat wij hebben vastgesteld – dat staat ook in het rapport – dat wij dat dus niet konden zien. Voor zover we de technische vragen hebben beoordeeld, was het toevallig, omdat we ze tegenkwamen. Daar is geen overzicht van en dat is, denk ik, wel een beetje een probleem. Dat is een verbeterpuntje om het zo maar te zeggen.

01:51:03

Voorzitter: Daar wil de heer Leemhuis nog op reageren.

01:51:05

De heer Leemhuis (GroenLinks): Nu, dan wil ik inderdaad een vervolgvraag stellen. Is er gekeken naar mededelingen in de commissie vanuit het college en is er een beeld gekomen van al die sessies die raad en Staten hadden op het bureau van Aanpak Ring Zuid en de informatie die daar gedeeld is?

01:51:23

De heer Warmelink: Ja, uiteraard hebben we ons uiterste best gedaan om alle uitwisseling van informatie die er is geweest in kaart te brengen. Alleen, sommige trajecten zijn wat makkelijker in kaart te brengen dan anderen. Juist op dit punt van de technische vragen, wat ook bij zo een project heel belangrijk is, is het denk ik wel van belang dat je dat opneemt in je informatiesysteem, zodat ook iedereen kan terugzien wat het antwoord is geweest op deze vraag. Dat is hier wel een probleem, dat is in het Westerkwartier bijvoorbeeld anders of in Midden-Groningen. Daar kun je dat wel zien. Dat is denk ik wel een belangrijk punt.

01:51:53

Voorzitter: Mevrouw Sloot, aan wie wilt u de vraag stellen?

01:51:57

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Sorry, in dit geval toch even aan de wethouder, want ik snap wel wat meneer Warmelink zegt en hij heeft daar ook punt. Het is ook iets waarom ik een vervolgvraag aan u wilde stellen. Er was ooit eens een gemeente hier vlakbij, die heette toen gemeente Haren, die had het zo geregeld dat als een raadslid een vraag had, een technische vraag of een informele vraag, dat te allen tijde de hele raad van dat antwoord op de hoogte moest zijn. Ons is indertijd verteld dat dat daarmee te maken had, dat de raad altijd over dezelfde informatie moet beschikken. Het mag dus niet zo zijn, dat iemand heel informeel met een projectleider contact opneemt – wat net werd geadviseerd: ja, je kan zelf toch ook even bellen wat er aan de hand is – dan hoor jij misschien wel wat, maar jouw andere collega-raadsleden niet, waardoor er ruis en achterstand in de informatie oploopt. Hoe we ook met zijn allen denken, dat het niet zo is, natuurlijk heb je soms wat meer informatie als je een coalitiepartij bent, dan als je een oppositiepartij bent. Om dat te voorkomen was het in die tijd altijd zo, op het moment dat er een vraag werd gesteld, een technische vraag, dan zorgde de griffie ervoor dat de

beantwoording daarvan ook altijd naar alle raadsleden ging. Ik denk dat dat helemaal geen gek idee is, want ik heb inderdaad begrepen dat dat bij andere gemeenten ook gebeurt. Misschien kunnen we er toch eens over nadenken of we op die manier de raad misschien wel in een eerder stadium ergens over kunnen informeren of dat iedereen in ieder geval over diezelfde informatie beschikt. Dan had ik nog een andere vervolgvraag. De heer Ram heeft u voorgesteld om voor het borgen, bij zo een groot project dan een onafhankelijk iemand te hebben die meekijkt met wanneer bepalen we nu of we informatie gaan verstrekken of niet? Daar heb ik geen antwoord op gehoord en daar was ik ook wel heel benieuwd naar.

01:53:56

Voorzitter: Wethouder. We moeten ook zo afronden, maar de heer Leemhuis daarna nog eventjes kort. Ja, doet u maar.

01:54:04

De heer Leemhuis (GroenLinks): Het is volgens mij wel goed om te zeggen, dat juist het feit dat de vragen van raadsleden niet met de hele raad gedeeld werden, juist een bewuste keuze van de raad zelf was. Dat de raadsleden zelf liever dat niet wilden, omdat daarmee ook in de agenda van het raadslid en de politieke stellingname gekeken wordt. Dat we dat anders kunnen doen, is prima. Het lijkt nu een beetje alsof dat de schuld van het college is, maar dat is hoe de oude raad van Groningen altijd werkte, dus dat geef ik even mee als informatie.

01:54:36

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Even via de voorzitter, meneer Leemhuis, daar ben ik me niet van bewust. Ik denk ook dat dat niet iets is, wat wat mij betreft -- Het was een vraag aan het college. Ik ken die anamnese niet, wellicht de griffie wel.

01:54:47

De heer Leemhuis (GroenLinks): Daarom vertel ik het.

01:54:48

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Ik heb altijd begrepen dat je geen er geen 'stiefkinderen' mag maken daarin, dat het dus echt een verplichting is om te zorgen dat de raad alle informatie kan krijgen. Wat het ene raadslid krijgt, moet het andere ook kunnen krijgen. Ik ken de Gemeentewet niet helemaal uit mijn hoofd, maar misschien is het goed dat we er even naar kijken.

01:55:09

Voorzitter: Ik ga eventjes ingrijpen als voorzitter. Ik begrijp de discussie. Het is ook eerder inderdaad aan de orde gekomen, dat zal de heer Leemhuis beamen, maar misschien is het ook om iets om in het presidium over te hebben, om dit aan te pakken en op de agenda te zetten. Misschien dat de wethouder hier nog een paar afsluitende opmerkingen over heeft.

01:55:29

De heer Broeksma: De eerste vraag van mevrouw Sloot beschouw ik, als niet aan het college gesteld. Mij kan het niet schelen naar wie al die mails gaan, doe maar. Dat is iets wat de raad onderling moet regelen. Als u hier een vraag stelt over het aantal WOB-verzoeken wat nog niet is afgehandeld of als u wilt weten waarom dat hectometerpaaltje scheef is, dan kan dat

met iedereen gedeeld worden. Mij maakt het niet uit, maar het is misschien niet iets wat u wil, als u even doordenkt wat dat allemaal voor gevolgen kan hebben. De andere vraag die u stelt, is de vraag van de PVV en die heb ik inderdaad niet beantwoord. Zou er geen tussenpersoon kunnen zijn die kijkt dit moet gedeeld worden met de raad. Wat mij betreft kan dat niet, omdat het een verantwoordelijkheid is van het college om de raad adequaat te informeren. Dat staat wel in de Gemeentewet en dat u weet dat vast, dus dat is een verantwoordelijkheid die, op het moment dat ik lid ben van die stuurgroep, bij het college ligt. Die verantwoordelijkheid kan ik niet overdragen aan iemand anders, dus die ligt gewoon bij mij.

01:56:33

Voorzitter: Helder en wij zijn hierbij ook -- U heeft nog één vraag. Gaat uw gang.

01:56:39

De heer Heiner (VVD): Sorry, in ieder geval dank voor het antwoord, wethouder. Wij lezen inderdaad de krant en we horen inderdaad wel eens dat er moeilijkheden zijn in de wereld en dat het gevolgen kan hebben voor wat we hier doen. Mijn vraag was dan ook of het college ook zelf het idee heeft, dat het ook zelf tijdig wordt geïnformeerd. Ik hoor ook een aantal keer dat het college zelf ook overvallen was door vertraging in bepaalde informatie. Heeft u het idee dat dat nu beter is of herkent u dat beeld niet?

01:57:10

Voorzitter: Ik wilde een korte vraag, maar misschien dat hier een heel kort antwoord op kan komen, want ik wil nu echt over twee minuten afsluiten.

01:57:16

De heer Broeksma: De punten die ik noemde, een Oekraïne-crisis, staalprijzen et cetera. Ja, wij lezen natuurlijk de krant ook. We willen totaal scherp hebben hoe dat zit, dus wij laten ons precies informeren hoe dat werkt. Ja, zeker dat doen wij.

01:57:33

Voorzitter: Dank. Dan is nu de vraag aan de commissie hoe we dit afronden. Is de discussie hiermee voldoende gevoerd of kan het raadsvoorstel volgende week naar de raad, als conformstuk? Ik hoorde mevrouw De Wrede iets zeggen over het moet nog door naar de raad als discussiestuk. Zegt u dat nog steeds?

01:57:56

Mevrouw De Wrede (Partij voor de Dieren): Eigenlijk had ik graag gewild, dat het college met een wat bredere toelichting was gekomen op de conclusies uit dit onderzoek, uit zichzelf. Ik vind het jammer dat dat niet is gekomen. Of we daar dan nu in de raad om zouden moeten vragen ... Ik weet nog niet of we dat willen doen, dus dat weet ik nog niet.

01:58:18

Voorzitter: U weet het nog niet. Zijn er andere partijen die misschien nog moties overwegen of een amendement op dit voorstel? Kan men dan ook toelichten hoe precies? De heer Van Niejenhuis.

01:58:29

De heer Van Niejenhuis (PvdA): Ja, Voorzitter, kort richting mevrouw De Wrede. Dat hebben we allemaal op papier gehad, volgens mij, een hele uitgebreide toelichting van het college.

Daar wil ik even af zijn. Ik overweeg een amendement als PvdA bij het eerste beslispunt. Om te kijken of we, bij het beleidskader grote projecten, het college iets meer ruimte kunnen geven om met een voorstel te komen, hoe we daarmee omgaan.

01:58:51

Voorzitter: Mevrouw Sloot, u wilde ook nog iets naar de raad?

01:58:56

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Wij twijfelen nog, dus ik wil het even openhouden, als u het niet erg vindt.

01:59:00

Voorzitter: De heer Van der Laan.

01:59:01

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ja, wij voelen wel met de PvdA mee om te kijken of we, middels amendement of motie, maar wellicht een amendement, grote projecten toch iets kunnen kaderen naar de toekomst. Juist, omdat we er ook nog zoveel gaan krijgen.

01:59:16

Voorzitter: Ik zie de ChristenUnie, de heer Wennink.

01:59:18

De heer Wennink (ChristenUnie): Ja, instemmend.

01:59:19

Voorzitter: De heer Leemhuis.

01:59:22

De heer Leemhuis (GroenLinks): Ja, mijn fractie overwoog hetzelfde, als wat de heer Van Nijenhuis zei, dus dat is mooi. Misschien van de orde of een verklaring misschien, waarom mevrouw De Wrede er niet van op de hoogte was, de reactie van het college hing niet aan de stukken van het geheel, dus misschien is dat waarom het aan de aandacht is ontsnapt. Misschien als daar kennis van is genomen, dat het ook niet meer een verdere bespreking in de raad behoeft. Als het dan met een amendement, al dan niet, klaar is dan hoeven we er niet meer een hele discussie over te voeren.

01:59:56

Voorzitter: Er ligt nu een amendement. Mevrouw De Wrede. Ik kom zo bij u, hoor, mevrouw Poelstra-Bos. Gaat uw gang, mevrouw De Wrede.

02:00:03

Mevrouw De Wrede (Partij voor de Dieren): Ja, dank voor de toelichting. Ik was al aan het zoeken. Dit even naar meneer Leemhuis. Dan is dat mea culpa en dan heb ik dat inderdaad gemist.

02:00:13

Voorzitter: Dan ligt er in ieder geval een amendement of motie. Mevrouw Poelstra-Bos van D66.

02:00:20

Mevrouw Poelstra-Bos (D66): Dank u wel, Voorzitter. Vanuit D66 willen we ook graag

daaraan meedenken. Voor mij als nieuw raadslid was ik even benieuwd, omdat dit dus een raadsvoorstel is vanuit de rekenkamer en niet vanuit het college, maakt dat nog verschil in de procedure?

02:00:37

Voorzitter: Niet dat ik weet. Dat is dezelfde. U kunt een motie of amendement op het raadsvoorstel indienen. Ja, het college zou dan dit geval het raadsvoorstel niet verdedigen.

02:00:50

Mevrouw Poelstra-Bos (D66): Oké, dank u wel.

02:00:52

De heer Leemhuis (GroenLinks): Even in technische zin. Het zou zelfs zo kunnen zijn dat de griffie zelf nog het raadsvoorstel aanpast, maar het is misschien het makkelijkste – de koninklijke route – om dat dan wel via een amendement te doen. Dan hoeven we die discussie niet te voeren.

02:01:06

Voorzitter: Het lijkt me heel duidelijk, dit wordt nog via een motie of amendement in de raad besproken. Dan gaan we nu afsluiten, maar tot slot nog wel even dank aan de rekenkamer voor het onderzoek en de aanwezigheid en toelichting van de heer Warmelink op deze avond. Warme dank, ja. De pauze die er voor de volgende sessie eigenlijk was, is tot drie minuten ingekort, dus u kunt – als u nog een volgende sessie heeft – nog drie minuten koffie en thee pakken. Ik wens u een prettige avond.